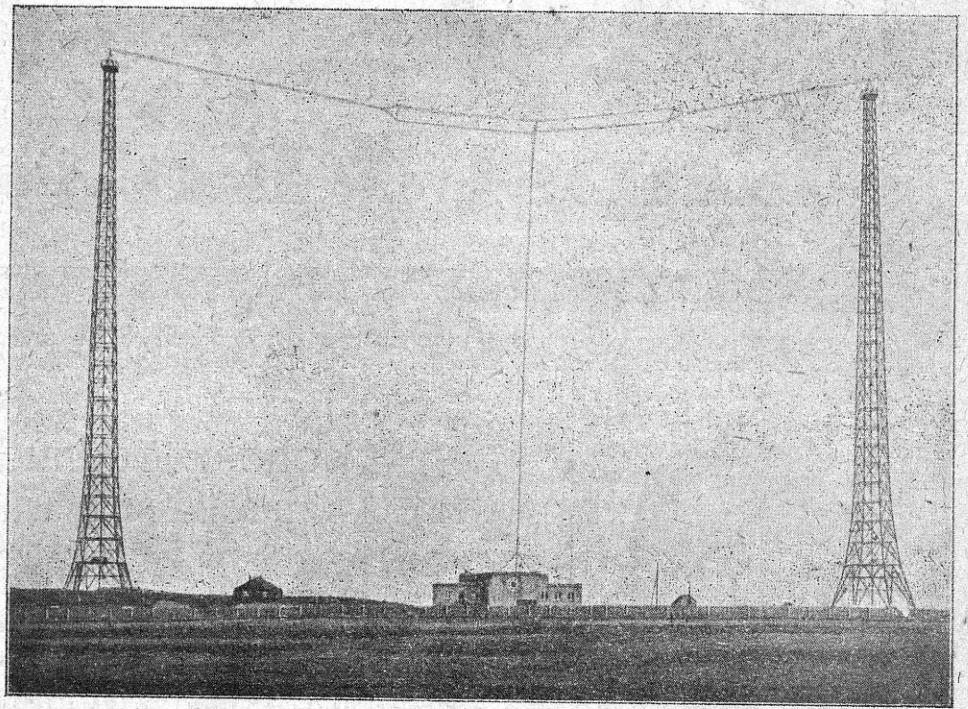

RAADIO

RAADIO-ASJANDVISE-AJAKIRI

STUTTGARDI RINGHÄLINGUJAAM SAKSAMAAL

1927

26. MÄRTS

12

SV:

Kaks aparaadikirjeldust:

Reinartzi reaktsioonaparaat — Madalsageduskõvendajaga reisivastuvõtja — Kaks dektorskeemi — Antennilülili — Tundmused mikrofone ees — Veel kabinetvaljuhääldaja isehitamisest — Lajaldane kroonika — Karrikatuurid — Täielik saatekava

HIND 25 MARKA

Philips raadiolambid

akkumulaatori
laadijad

valjuhääldajad

paremad, vastupida-
vamad, odavamad!

Uus tugev radioaparaat
5-lambiline „Neutresto“

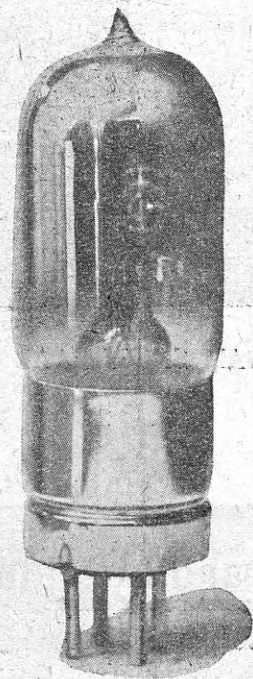
Suur valik raadiouudiseid!

Aparaadi kastid mitmes suuruses

Hinnad alandatud!

Jällemüujatele kõrged protsendid

Kapsi & Ko A/S Tallinn - Harju 46
Tel. 7-75 ja 10-15

Kohale jõudnud

kuulsa vene professori Bontsh-Brujevitshi raadiolambid

„MIKRO“

Võrdlemata lambid audion- ja kõrgeagedusastmeiks
oma puhuse ja kõvendusega.

Hind à Mk. 625.— Küttepinge 3,6 volti — küttevool 0,06—0,7 mA.

Detektoraparaadid „Brownic“, „Standard“ ja mudel Nr. 2.

Kristalldetektorid.

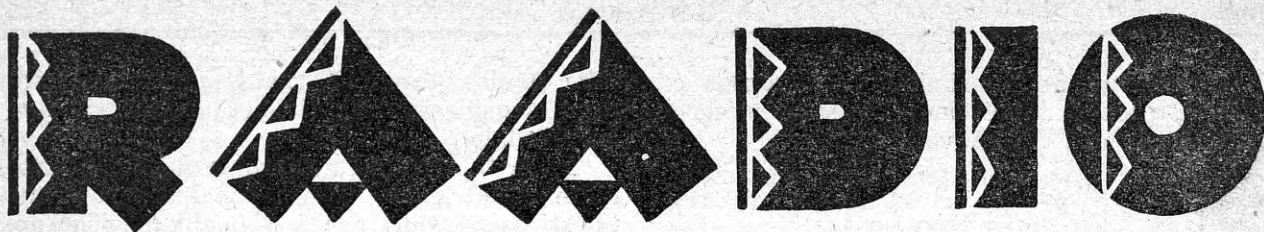
Kristallid „New tron“, „Selectite“ ja „D. L. 5“.

Kõik raadiotarbed paremas valikus.

Raadiotarvete spetsiaalari

RADIOPHON

Tallinn - Vana Viru 5 - tel. 12-10.

EESTI RAADIOASJANDUSE AJAKIRI / ILMUB IGA NÄDAL

TOIMETUS JA TALITUS: TALLINN — PIKK 43 / TELEFON 14-85 / KÖNETUNNID IGAPÄEV: TOIMETUS 4—5 PL
TALITUS 12—1 JA 4—5 PL / ABITOIMETUS: TARTU — RÜUTLI 8 / KÖNETUNNID IGAPÄEV 3—6 PL / TELLIMIS-
HIND AASTAS POSTIGA 750 MK POOLAASTAS 400 MK JA VEERANDAASTAS 225 MK / ÜRSIKNUMBER 25 MARKA

Nr. 12

TEINE AASTAKÄIK

1927

Sisu 147 lehek.

Reinartzi reaktsiooniga lülitused

Reinartzi reaktsiooniga lülitusi on meil siamaani amatöörid vähe tarvitanud, ühtlasi on nad suuremal hulgal vähe tuntud. Selle vastu on need lülitused välismaa, eriti ameerika ja inglise amatööride juures nende lihtsuse ja mõnede õige kaaluvate paremuste tõttu väga armastatud.

Leides, et need lülitused väärisksid tõsisemat tähelepanu ka meie amatööride seas, tahan allpool nende kohta tuua lühikese ülevaate, nii palju kui seda lubab ajakirja piiratud ruum.

Et siin võimata tuua kõiki seda süsteemi tähelepanuväärsemaid skeeme, annan neist mõne lihtsamatuübilise ja püüan selgitada nende tähtsamaid iseäraldusi, nii et amatööril endal oleks kättejuhtuvais skeemides hõlpsam orienteeruda ja soovi korral mõnd neist täiendada.

Reinartzi reaktsiooniga lülitused on head veel selle poolest, et nendega võib õige häid tagajärgi saavutada ka algav amatöör. Ja et on võimalus algul aparaat ehitada ühelambilisena ning hiljem osakaupa täiendada suurendada, ükskõik mitmelambiliseni. Algaval amatööril on isegi väga soovitatav algul aparaat kokku seada ühelambilisena ajutiste ühendustega ja seda siis hästi tundma õppida. Alles siis, kui see lamp juba hästi töötab ja tema töötamisviisidega ollakse täitsa tuttav, võib aparaadile järgnevad lambid üksikult juurde lisada.

Niisugune ehitusmeetod nõuab küll rohkem aega, kuid ainult sel teel võib amatöör tundma õppida oma aparaadi kõik omadusi ja iseäraldusi ning leida ja kõrvaldada kõik selles ette tulevad vead.

Vaadeldes Reinartz-reaktsiooni ja harilikku induktiivset reaktsiooni, näeme nendes mõningaid lahkuminekuid. Harilikku induktiivse reaktsiooni juures muudetakse reaktsiooni tugevust peaaesjalikult reaktiivpooli kauguse

muutmisega häälestusahela või -konturi poolist, reaktiivpooli häälestuskonturi poolile lähendades või sellest eemaldades. Ka muudetakse reaktiivpooli magnetvälja sihti häälestuskonturi pooli magnetvälja sihi suhtes. See sünnib harilikult reaktiivpooli keerates kas häälestuskonturi pooli ees, sees või selle libistamisega häälestuskonturi pooli peale.

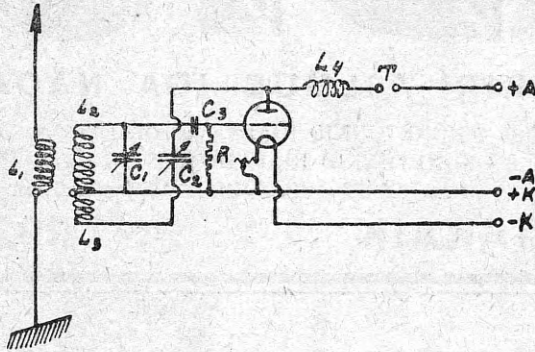
Kõigi nende reguleerimismeetodite juures muudetakse enam või vähem reaktiivpooli kaugust häälestuspoolist, mille tõttu häälestuskonturis sumbuvus muutub — sellega ühtlasi konturi omalaine — nõnda et muutes reaktsiooni tugevust, tuleb pöördka häälestuskondensaatorit, mis iseendast õige tülikas ja raskest soovitav saatejaama tabamist. Samuti pole võimalik üht ja sama saatejaama mitmesuguse reaktiivpooli seisaku juures leida ühelt ja samalt kondensaatori kraadilt. Selle tõttu on saatejaamade kohta raske kokku seada tabelit kondensaatori kraadide järgi. Märkides kondensaatori kraadid, peab sama tegema ka reaktiivpooli seisakuga, mis õige raske ja vahetatavate poolide juures pea võimatu. Eriti tähtis on tabel nõrkade saatejaamade leidmiseks.

Lõpuks on kallutatavad poolihoidjad võrdlemise kallid, nende kasti monteerimine halb ja poolide asetus ette kirjutatud tehnilistest tingimustest.

Hoopis paremaid tagajärgi saame, kui reaktsiooni mehaanilise reguleerimise asemel tarvitame elektrilist reguleerimist, muutes reaktiivpoolis voolu tugevust.

See on induktiivne, mahtuvusega reguleeritav reaktsioon. Sagedasti nimetatakse seda ka mahtuvuslikuks reaktsiooniks, kuid see nimetus pole õige; oma iseloomult on see puhas induktiivne reaktsioon, seejuures ainult mahtuvusega reguleeritav.

Reaktsiooni reguleerimine mahtuvusega on täpsem, poolide kinnitusviis lihtsam ja nende asend aparaadis täiesti vaba.

Joonis 1

Joonis 1 kujutab lihtsat Reinartzi reaktsiooniga lülituskava, kus L_1 on aperioidiline antennipool, L_2 võre häälestuskonturi pool, L_3 reaktiivpool ja L_4 paispool.

On soovitatav, et võre häälestuskonturi ja antennipoolid oleksid sidestatud muudatavalt, mille tõttu tunduvat paraneb aparaadi selektiivsus ja tundlikkus; kuid see pole tingimata tarviik, sest käesolev lülitus annab sellelt väga häid tagajärgi.

Mingisugust galvaanilist sidestust poolide L_1 ja L_2 vahel meie praeguste raadiomäärustega lubatud ei ole. Olen seda katsunud, kuid pole selle skeemi juures sidestuse tõttu tunduvalt paremusi märganud.

L_4 on suure induktiivse takistusega rauata paispool, mis peale anoodvoolu laseb läbi veel madalsagedusvoolu, kuna ta kõrgesagedusvoolude vastu avaldab suurt takistust, sundides need minema läbi kondensaatori C_2 ja reaktiivpooli L_3 , kusjuures kõrgesagedusvool mõjub induktiivselt poolile L_2 , aidates kaasa või töötades vastu võre häälestuskontuuris olevatele võngetele, mis oleneb pooli L_3 keerdude sihist pooli L_2 keerdude sihi suhtes.

Reaktsiooni reguleerimise juures mahtuvusega tuleb aga silmas pidada, et kondensaatore C_2 muudab reaktsiooniks töötava voolu ja pingel amplituudide vahelist nurka, mille tõttu võre häälestuskontuuris olevad pingel amplituudid ei lange täpselt ühte reaktsiooni esilekutsutud amplituudidega. Teatud lülituste juures avaldab see nähtus õige tugevat mõju, millest hoidumiseks tuleb tarvitada mõningaid abinõusid.

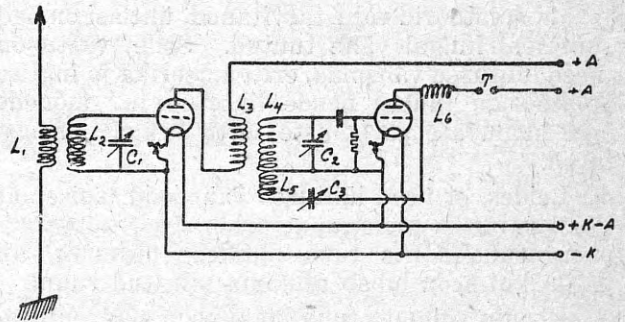
Et seda segavat mõju vähendada, peab mahtuvus C_2 ja pooli L_3 keerdude arv valitama üksteisele vastav. On otstarbekohane, et C_2 oleks võimalikult suur.

Reaktiivpooli keerdude arv ja pöörkondensaatori C_2 maht olenevad üksteisest vastupidi-

selt. Mida suurem C_2 maht, seda väiksem peab olema reaktiivpooli keerdude arv või ümberpöördukt.

L_3 ja C_2 suurus tuleb valida nõnda, et kriitiline punkt, kus aparaat hakkab võnkuma täiesti iseseisvalt, asuks võimalikult pöörkondensaatori C_2 skaala lõpul või skaalalt üldse välja langeks. Viimast nõuab linnades ka raadiomäärus.

Kui eelpool toodud skeemi järele ehitatud aparaat kaldub omavõnkumisele, hakkab selle antenn kiirgama, mis segab ümbruskonnas teisi raadiokuulajaid. Iga korralik amatöör, kes amatööri nime austab, peab sellest võimalikult alati hoiduma, eriti häälestuskondensaatori pöörmisest veel siis, kui antenn juba kiirgama hakanud. Selle asemel peab ta reaktsiooni viibimata nõrgendama, pöörkondensaatorit C_2 tagasi keerates.

Joonis 2

Aparaadi tundlikkust ja selektiivsust võib tõsta ühe- või kaheastmelise kõrgesagedusastme ettelülitamisega. Ühtlasi vähendab see tunduvalt atmosfäärilisi segavaid mõjusid.

Kuid see polegi nii lihtne teostada kui näib esialgu pealiskaudsel vaatlusel.

Võiks arvata, et kõrgesagedusastme ettelülitamisel võib sidestuseks kasutada ükskõik missugust kõrgesageduslambi sidestamise meetodit. Seda aga raskendab eelpool nimetatud voolu ja pingel faaside üksteisest nihkumine, mis mõjub tagasi kõrgesageduslambile.

Sidestuseks võib kasutada kõrgesagedustransformaatorit (vaata joonis 2).

Primäärmähis L_3 on aperioidiline, kuna sekundäärmähis L_4 häälestatud. Sekundäärmähisega L_4 on kindlalt sidestatud reaktiivpool L_5 . On soovitatav, et sidestus poolide L_3 ja L_4 vahel oleks muudetav, kuid olen väga heade tagajärgedega kasutanud ka kindlat sidestust, mille juures aga poolid L_3 , L_4 ja L_5 ei tohi olla väga tugevalt sidestatud.

Muudetava sidestusega transformaatore abil võib selektiivsust ja tundlikkust pisut tõsta.

PE 22142

Antenni sidestamiseks kõrgesageduslambiga võib kasutada peale aperioidilise antenni ka kõiki teisi antennitüüpe (vaata „Raadio“ nr. 11 — 1926. a.).

Aparaadi monteerimise juures tuleb eriti silmas pidada, et poolid L_3 , L_4 ja L_5 ei saaks induktiivselt mõjuda poolidele L_1 ja L_2 . Selleks tulevad antenni ja esimese häälestuskontuuri poolid (L_1 ja L_2) kõrgesagedustransformatori poolidest (L_3 , L_4 ja L_5) asetada võimalikult kaugemale või nõnda, et nende teljed lõikuksid täisnurga all. Kui aga ruumipuudusel neid nõudeid ei saa täita, siis võib nende vahele asetada maaga ühendatud vask- või alumiiniumplaadi. Viimane meetod pole küll soovitatav, sest metallplaat mõjub poolides voolavatele kõrgesagedusvooludele sumbutavalt.

Täpsem isehitamise kirjeldus ühes vastavate suurustega ilmub „Raadio“ lähemas numbris.

„Raadiole“ kirjutanud
cand. ing. A. Põdrus.

Popow 20 kw.

Moskva A. S. Popovi nimeline ringhäälingujaam (laine 675 m) saadab juba mõnda aega 20-kilovatilise energiaga. Jaam on sedavõrd tugev, et ta meil Eestiski on vastuvõetav lihtsa detektoraparaadiga. Nagu vene raadioajakirjad teatavad, olevat see jaam detektoriga kuulda pea kogu Euroopa-Venemaal, 5-lambilise aparaadiga aga isegi valjuhääldajaga kuni 4000 km kaugusel!

Kahjuks saadab see jaam seni ainult sõnalist eeskava, millest meil huvitatud ainult vähesed.

Helsingi 5 kw.

Nagu „Der Deutsche Rundfunk“ teatab, töötavat Helsingi saatejaam (laine 375 m) 5-kilovatilise energiaga. See teade võib olla väga usutav, kuigi meil puuduvad otsekohesed andmed, sest muidu ei võiks meil Helsingi nii tugevasti kuulduv olla.

Eeskujulik korraldus.

Portlandi linnavalitsus ühisriikides on ringhäälingu kuulajate palvel avaldanud määruse, millega õhtul kella 8—12 on keelatud igasuguste kõrgesagedusaparaatide tarvitamine, mis segavad kuulamist. — Samasugune korraldus on teoksil Viinis.

Nagu „Funk“ teatab, olevat Lätis 12.000 ringhäälingu kuulajat, neist 80% Riias. Kuulajate arv kasvavat järjest.

Lühikeselained saatejaamad — uus ühendusabinõu.

Oma lihtsuse, odavuse ja praktilisuse tõttu, mis omame raadioühenduse pidamisele lühikesil lainel, on Ameerika Ühisriikide ja Kanada kaubandus-tööstuslikud ringkonnad sellele ühendusabinõule hakanud pöörama suurt tähelepanu. Praegu on juba terve rida ameerika ettevõtteid muretsenud endale lühikeselained saatejaamad. Nii peab üks New-Yorgi firma korrapäraselt

ühendust oma vabrikuga, mis asub välismaal, pääsedes sel teel suurtest telegrafikuludest.

Veel kaugemale on läinud Ameerika autokompanii, kes on asutanud oma saatejaamad (laine 40 m) kõigis suuremates Lõuna-Ameerika linnades. Igal ööl antakse teataval kellaajal raadio kaudu korraldusi kompanii vabrikutele, mis laiali pillatud üle kogu Lõuna-Ameerika. Samuti peavad oma ettevõtetega ühendust mitu elektrikompaniid. Ettevõtted on oma ühendusvahenditega väga rahul.

Veel kabinetvaljuhääldaja isehitamist

Tõime selle ajakirja 7. numbris s. a. meie kaastöölise saadetud kabinetvaljuhääldaja isevalmistamise õpetuse, mis lugejais rohkesti huvi äratas. Kahjuks pole selle valjuhääldaja valmistamine kõigil õnnestunud. Ebaõnnestumise põhjuseks võivad olla mõningad peensused, mida meie kaastööline omas kokkusurutud kirjelduses pole nimetanud. Muidu peab see valjuhääldaja andma võrdlemisi hea hääletugevuse, millest jätkub keskmisele toale. Enamasti on tarvilik kaheastmeline kõvendus.

Valjuhääldaja ehitamisel tuleb silmas pida järgmist:

See valjuhääldaja põhjeneb Ibach-kõlapeegli printsübil.

Kast olgu mitte liig kõrge, suurusega umbes $24,5 \times 13,5 \times 5,7$ cm.

Resonantslaua nurgad olgu parema kõla mõttes kumerad. Kõige parem on valjuhääldaja karp valmistada ümmargusena, mille läbimõõt 30 cm ja kõrgus 3 cm.

Kast tuleb hoolikalt kokku liimida.

Resonantslaud, kuhu kinnitataud traat, olgu kuiv, okstetu ja sirgetoimne. Laua paksumus suurusele vastavalt mitte liig suur. Selle valmistamiseks sobib näiteks sigarikarbi kaas.

Niiskusest hoidumiseks, samuti kõla tõstmiseks tulevad karbi lauad katta piirituselakiga (piirituses lahutatud šellakiga).

Erilise hoolikusega tuleb kinnitada resonantslaua ja telefoni membraani ühendav traat. Kõigepealt olgu see kinnitatud hästi kindlalt, et ta alati oleks parajasti pingul. Traadi membraani külge tinutamisel tuleb tähele panna, et membraani külge ei jääks liig palju tina.

Telefon olgu 2000-oomiline. Võib aga kasutada ka 4000-oomilist.

Kasti võib varustada madalate jalgadega.

Kui kõiki neid tingimusi silmas peetud, peaks see valjuhääldaja töötama täitsa rahuldavalt.

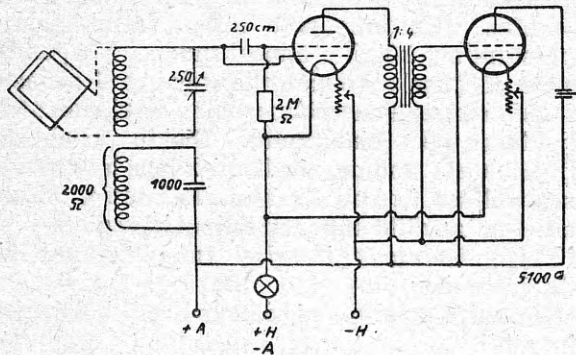
SISU: Reinartzi reaktsiooniga lülitused — cand. ing. A. Põdrus / Täiendavalt kabinetvaljuhääldaja isehitamist / Madalasageduskõvendajaga negadüün-reisivastuvõtja / Antennilülilija / Ebaharilikud detektorlülitused / Mikrofoni ees — R. Kangro-Pool / Kroonika / Karrikatuure / Pilte / Veel kaugevastuvõtust detektoriga / Esperanto kursus — V. Vaher / Kirjakast / Tunnikava / „Malvasani juhtumus“ / Saatekava

Madalsageduskõvendajaga negadüün-reisivastuvõtja

See aparaat on lubatud linnades ainult raamantenniga, maal aperioidiliselt sidestatud antenniga.

Selle ajakirja eelmises numbris tõime ühe kahevõrelambiga negadüün-reisivastuvõtja kirjelduse. Siin tutvustame lugejaid samaprintsiibilise vastuvõtjaga, kus kasutatud kaht kahevõrelampi. Selle aparadi kohta kirjutab B. Krause „Funk-Bastler'is“ nr. 9 s. a. järgmist:

Tulemused ühe kahevõrelise lambiga negadüün-reisivastuvõtjaga olid üllatavad ja rahuldavad. Et vastuvõtjal ta paremuste kõrval loomulikult ka vähemaid puudusi, olgu kõigepealt peatunud tema omapärasuste ja vastuvõttevõime juures.

Joonis 1

Sõõriga piiratud rist skeemi alumises osas kujutab keskärälülitajat.

Joonis 1 kujutab minu aparadi skeemi, joonis 2 valmis aparati.

Kohver, kuhu aparaat monteeritud, on $34 \times 24 \times 10$ cm suur. Ühendused tõmbasin nii, et jäi ruumi veel kahele telefonile, traatidele jne. Et aparadi lülituse juures juba lähemalt peatunud*), ei hakka ma seda uuesti kirjeldama, vaid nimetan ainult mõningaid erinevusi.

Kõvenduseks valisin ma ühe madalsagedusastme, et ka kaugemaid saatejaamu raamantenniga kuulata. Nagu aga juba eelmises kirjelduses tähendatud, sobib madalsageduskõvenduseks harilik negadüün-lülitus palju paremini kui n. n. suurevõimeline, mispärast madalsagedusastet tarvitades 2000-oomiline ostsillaatorpool tuleb kõrvaldada ja selle asemel teha lühiühendus.

Lampidena kasutan ma RE 73, mis voolutarvituse ja anoodpinge suhtes on äärmiselt vähenõudlikud. Anoodpingeks tarvitan ma 4v, s. o. üht taskulambi-patareid; küttepatareiks on kolm taskulambi-patareid, mis mul lülitatud paralleelselt, et saada kütteks jätkuvat kapasiteeti. Need patareid, samuti lambid, on paigutatud aparadi sisse. Soovitakse neid va-

hetada, on ainult vaja kogu vastuvõtja kohvrüst välja tõsta; selleks tuleb kandesanga all olev kruvi välja võtta. Selle seadelduse juures on lambid kaitstud, samuti tülid ja inetud patareiühendused väljaspoolt kõrvaldatud.

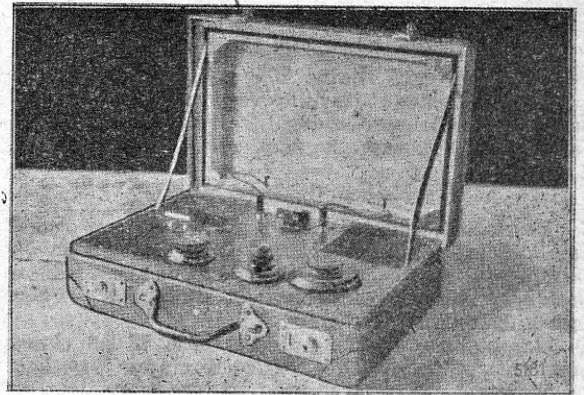
Ligi neljateistkümne päeva järele, töötades iga päev kaks tundi, ei olnud patareide nõrgenemist veel märgata.

Väga tähtis on esimese lambi küttereostaadi peentellimine. Mida peenemalt reguleeritav on selle lambi küttevoolu tugevus, seda kergem on aparadi häälestamine.

Ostsillaatorpooliks kasutasin ma 2000-oomilist telefonipooli. Sellele paralleelse plokk-kondensaatori mahtuvuse olgu 1000 cm. Kuid enamasti töötasin ma ilma ostsillaatorpoolita, ühendades selle pidemed lühidalt.

Suuri raskusi valmistas aparadi suure tundlikkuse saavutamine. Aparadi kalduvus vilistamisele on nii suur, et jätkub juba nõnda õelda teravast pilgust, et aparadi omavõnkumisele viia. Nii on häälestamiseks vaja teatavat kindlust aparadi käsitamises.

Omapärane on ka vastuvõtt aparadi omavõnkumispunkti ees ja taga, kui nõnda õelda võib. Normaalselt koetuna on loomulikult normaalne ka aparadi vastuvõtt; kui aga mõlemat lampi kütta järjest tugevamalt, siis tuleb varsti ilmsiks omavõnkumine ja õige tugevalt. Kui nüüd kütte reguleerijat järjest

Joonis 2

edasi keerata, kaob korraka vilistamine ja vastuvõtt jätkub uuesti palju suurema hääletugevusega. Seda eksperimenti pole aga soovitatav liig sagedasti teha, kuna üleliigne kütmine lampidele on kahjulik ning nende eluiga vähendab.

Olen oma aparadiga Ida-Saksamaal kuulnud väga paljusid jaamu. Kohalikku saatejaama olen raamantenniga kuulnud umbes

*) V. „Radio“ nr. 11 — 1927.

15 km piirkonnas suurepärase hääletugevusega. Königsbergis endas jätkub sellest valjuhääldajagi tarvitamiseks. Abiantennidega, näiteks jalgratta, klaveri, elektrikella juhedega jne., võib kuulata hulka suuremaid Euroopa saatejaamu. Väljas õnnestus mul ühel õhtul aiatraadiga, ilma erilise maaühenduseeta, kuulata laimtatult Rooma ja Praha jaamu. Kõrgeantennidega töötab aparaat imelikul kombel halvemini.

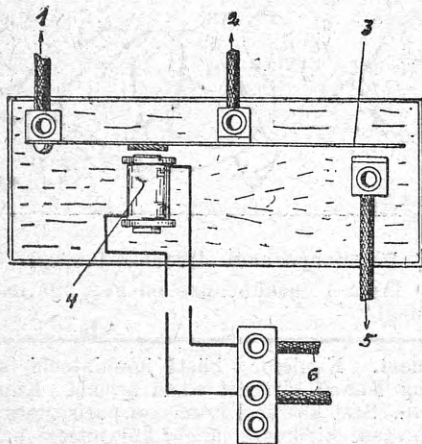
Kohvri kaaneossa paigutatud raamantenn omab 15 keerdu, mida ma abiantenne tarvitades kasutan võrepooli asemel.

Üldiselt olen ma selle vastuvõtjaga väga rahul ning võin teda soovitada kõigile ringhäälingu sõpradele.

Antennilüliliija

Lampaparaatide omanikud võivad endale valmistada väheste kuludega antennilüliliija, mis antenni aparaadiga ühendab silmapilkselt, kui küttevool läbi lampide lastud, samuti antenni ja aparaadi vahelise ühenduse katkestab ning antenni maaga ühendab, kui küttevool katkestatud.

Kõige lihtsam on seda valmistada vanast elektrikellast. Selleks on vaja üht magnetpooli. Kui pooli mähise otsad akkumulaatoriga ühendada, siis läheb sealt vool läbi, pooli rauast süda muutub magnetiliseks ning tõmbab ligidal oleva vedru külge, luues ühenduse antenni ning aparaadi vahel. Kui aga lampide küttevool katkestada, jääb ka pool vooluta, vedru vabaneb pooli südame küljest ja asub endisse seisukohta, ühendades antenni maaga. Nii sünnib antenni ühendamine aparaadiga ning maaga automaatselt ühes küttepatarei

1 — antenn, 2 — maa, 3 — vedru, 4 — magnetpool, 5 — aparaadijuhe, 6 — küttepatarei.

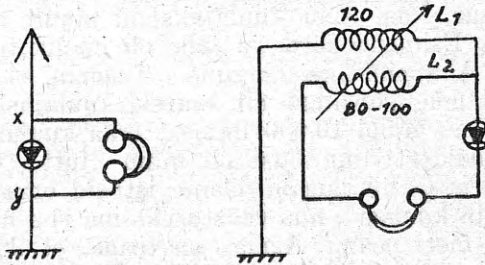
kontakti sissepistmisega ning väljatõmbamisega.

Monteerimist selgitab joonis. Pikergusele lauale kinnitatakse magnetpool ning vedru samuti nagu elektrikella juures vasar. Vedru on kinnitatud kruviga, mille all lõpeb ka antennijuhe. Vedru peab olema nii paenutatud, et ta voolu puudumise korral seisab vastu maaühenduse klemmi. Teiselpool vedrut asub klemm, mis ühenduses aparaadiga ning mille kaugus on valitud nii, et külgetõmmatud vedru teda puudutab. Niipea kui küttevool läbi lampide ja ühtlasi läbi pooli läheb, tõmbub ankur viimase külge. Vedru eemaldub maaühenduse klemmist ning satub kokkupuutumisse aparaadiga ühenduses oleva klemmiga. Niiviisi tekkinud antenni ja aparaadi ühendus kestab niikaua, kui küttevool läbi lampide läheb. Viimase katkedes kaob pooli magnetism ning vedru tõmbub tagasi endisse asendisse, ühendades antenni maaga.

„Funk-Bastler“ nr. 2 — 1926.

Kaks detektorlülilitust

Toome allpool „Modern Wireless“i järele kaks ebaharilikku detektorlülilitust, mis küll ei või kiidelda just hea tööviimega, kuid siiski mõnd raadiosõpra huvitada võiksid.

Joonis 1

Joonis 2

Esimene neist (joonis 1) äratab tähelepanu oma haruldase lihtsusega — kondensaator ja poolid puuduvad täiesti — omab aga antenniahela liig tugeva sumbuvuse tõttu halva mõju. Vastuvõttu võib teataval määral parandada, puudutades mõlema käe ühe sõrmega punkte X ja Y.

Joonis 2 kujutab antennita detektorlülilitust, millega võib saavutada üsna häid tagajärgi. Poolid L₁ ja L₂ on üksteisega lahtiselt sidestatud. Aparaadi häälestamine sünnib poolide sidestuse muutmise abil.

Uus detektoraparaadi kirjeldus

ilmub „Radio“ järgmises numbris.

MIKROFONI EES

Kui esimene kord elus kõnet peetakse, on ikka kõhe. Närvilikus teeb ja higiseks võtab. Ning vahel kaotatakse kõige kõvemal momendil sõna suust, nii et üldse enam nagu jätkata ei mõistakski. Nii on auditooriumis kuulajate ees. See on debütantide fiiber ja on esialgu tugevam selle järele, kui palju publikut kuulamas. Kes kõnelejaist, lauljaist, näitlejaist ei tunneks seda!

Olen elus nüüd väga palju kordi seisnud publiku ees kõnelejana. Fiiber on jäänud minevikku. Nüüd on koguni hea, kui kuulajaid on rohkem. Tuju on siis parem ja kõne on hoogsam. Ja rahu ei lase endal sugugi rikkuda. Kõneled, ja selle kõrval on aega ja huvi veel kõiksugusteks teisteks asjadeks. Vaatled, kes juurde tuli ja kes ära läks. Ja äraminejast paned tähele, kas ta läks ajapuudusel või ei olnud ta kõnelejaga rahul. Märkad daame, kes su kõnelemise imeliku miimika üle muigavad ja näed daame, kes hindavad, kas sa oled küllalt eeskujuliselt kraetatud, isegi maniküüritud. Ja siis saad aru, et oled tema armuliku pilgu ees kaotanud. Oled nukker siis, vahel ükskõikne. Ise aga kõneled ikka edasi suurtest ja väikestest asjadest. Nii on tundunud meeelolud minule kõneldes auditooriumi ees.

Hiljuti kõnelsin esimene kord raadio saatjaamas, kus minu kuulajaks oli ainult mikrofon. Esimene kord, ja jälle oli imelik tundmus. Aga nüüd teistsugune. Teadsin, et ma kunagi pole kõnelnud nii suurele kuulajaskonnale. Eks mind 10.000 inimest ikka kuulanud. Ja moodidest ning ilust oli minu jutt. Olin kindel, et palju ilusaid daame istusid oma tubades ja kuulasid, mis väärtuseks ma ilu naise juures õieti pean. Armas on teada, et ilusad daamid sinuga on seotud niigi. Heameel on seejuures, et nad nüüd sind fikseerides hinnata ei saa, sest raadio ei näita veel kõnelejat. Muidu on veider ja võõrastav algul. Suur tühi saal, ümberringi vaipadega eraldatud kõrvalisest kärast. Asjaajaja kõnnib kikiparvul, ise teed ka kohe nii. Keset tuba laud, laua ees väikese võru sees rippumas pisike asjake — mikrofon, mis sind kuulab ja ilmale kõik edasi saadab.

Kentsakas on korruga alata kõnelema tühjas toas — ja kõvasti kõnelema, kõnet pidama. Ole kui naljahammas, kes kõva häälega sõnu valab vastu pehmeid seinu. Ei saa nagu aru, miks just nii kõvasti kõnelda ja miks nii asjalik pead olema oma tegevuses. Ning juhataja annab sulle enne veel head nõu — ärge vaikige pikalt, ärge kõhige võimalikult, ärge nuusake nina. Sest publikule sünnitab see

nalja ja paljudele ei tee jällegi lõbu sarnaseid tühjaksläinud momente kuulata. Võtad siis end kokku ja püüad mitte kordagi kõhatada. Ma olen aga kirglik suitsetaja ning et nägijaid ei ole, siis arvan, et võin kõneldes ka suitsu tarvitada. Ja kõneled edasi ning annad kätega asjaajajale signaale, et ta tuleks ja annaks suitsu. Üks sekund ja suits on saadud. Ja ise mõtled, kui kena, et publik sellest midagi ei tea.

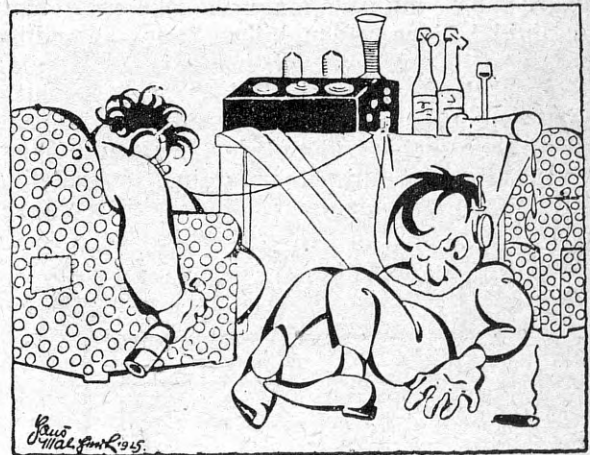
Nii on mikrofon juures. Vaikus ja tühjus ümber. Ja kõneleja kõneleb kõva häälega, ei kõhi ega viida aega, aga suitsu võib ära tarvitada. Et auditooriumi näha ei ole, pole kõige armsam, aga sellega lepib kohe, sest selle lunastab teadmine, et auditoorium on suur.

Imelik, mõtlesin lõpuks, kuidas tehnika kiirelt võidab. Eks kinod ja kontserdid saa varsti tunda, et raadio neile konkurentsi teeb. Kodu on midagi, mida kuulata, milleks siis kodust välja minna.

Mõtlesin — ei tea, kuidas läks minu esimene loeng keset esimesi meeelolusid. Aga usun, et kui järgmine kord kõnelen, siis tulen juba tuttavasse ümbrusse ja täidan oma ülesande paremini.

R. Kangro-Pool.

D. D. Rundfunk

Raadioaparaadi sisseõnnistamisel.

„Tume lugu — maaühendus on hea, aga ma ei kuule siiski midagi“

Vabinast. Kuuleme hästi jumalateenistusi, mida ringhääling Kaarli kirikust edasi annab. Kuulajad on väga rahul. Sest kes veel praeguse porise teega 12 km. kaugel olevasse kirikusse läheb, kui jutlust oma seltsimajas kuulda võib. Vanemad inimesed on väga huvitatud. Ütlevad, et väga imelik masin — kui pöörad, siis kõneleb ja laulab. ek.

Euroopa ringhäälinguajaamade saatekava

27. märtsist 2. aprillini 1927.

Pühapäev 27 III

TALLINN (408 m 2,2 kw) 9.25 Kaarli kiriku kellad. — 9.30 jumalateenistus Kaarli kirikust. — 5 kirjandusnädala aktuse ülekanne „Estoonia“ kontsertsaalist: kõnelevad Jaan Tõnisson ja haridusminister abi Mikelsaar. — 7 kergesisuline muusika. — 7.30 „Eesti Pere“ segakor. — Lõpuks grammofon.

BERLIIN (483,9 m 9 kw ja 566 m 4,5 kw) 10 hommikuteenistus. — 12.30 platsmuusika. — 2.10 kirjanduslik loeng. — 4 loeg põllumajandusest. — 5.30 kammermuusika. — 7.40 loengud. 9.30 orkester, katked „Rigolettost“, „Sevilla habemeajajast“ j. t. — 11.30—1.30 tantsumuusika.

BERN (411 m 5 kw) 12 hommikuteenistus. — 4 sümfooniakontsert. — 9.30 õhtukontsert. — 11.30 tantsumuusika.

BRESLAU (315,8 m 9 kw) 12 hommikuteenistus. — 1 kammermuusika. — 3.25 loengud. — 4.15 kontsert. — 5 balalaikaorkester. — 7 soololaul. — 8 loengud. — 9.15 sõjaväemuusika. — 11.30—1 Berliini eeskava.

BRNO (441,2 m 2,4 kw) 12 matinee. — 5 ja 8 kontsert. — 9 Praha eeskava.

BRÜSSEL (508,5 m 1,5 kw) 6 tantsumuusika. — 10.30 suur kontsert.

BUDAPEST (555,6 m 3 kw) 11 jumalateenistus. — 12.45 sümfooniakontsert. — 5.15 ja 10 mustlasmuusika. — 11.30 tantsumuusika.

DAVENTRY (1600 m 25 kw) 5.30 Londoni eeskava. — 10.15 jumalateenistus. — 11.20 Londoni eeskava.

DUBLIN (319,1 m 9 kw) 10.30—12.30 kontsert.

FRANKFURT (428,6 m 9 kw) 9.30 hommikuteenistus. 11 Beethoveni muusika. — 5.30 ooperimuusika „Trubaduuri“, „Karmenist“, „Lendavast hollandlasest“ j. t. — 9 kirju õhtu. Lõpuks Berliini eeskava.

HAMBURG (394,7 m 9 kw) 10.15 Beethoveni hommik. — 12.30 platsmuusika. — 2.05 ja 2.45 kammermuusika. — 4 loeng kirjandusest. — 7.15 kontsert kohvikust. — 9 kultuurajalooline kabaree. Lõpuks kohvikumuusika.

HELSINGI (375 m 5 kw) 11 soomekeelne jumalateenistus. — 1 rootsikeelne jumalateenistus. — 5 kontsert. — 6 loeng. — 7.10 deklamatsioon, vokaal- ja instrumentaalmuusika. — 9.45—10 päevauudised.

HILVERSUM (1060 m 3 kw) 10.10 hommikuteenistus. — 1.40 koorilaul. — 4.10 kontsert. — 6.40 jumalateenistus. — 9.50 Meyerbeeri ooper „Hugenotid“, 5 jaos.

KOPENHAAGEN (337 m. 2 kw) 11 ja 3 jumalateenistus. — 4.30 ja 5.40 teemuusika. — 9 laulud ja luuletused. — 10.30 kontsert.

KÖNIGSBERG (329,7 m 1,5 kw) 10 hommikuteenistus. — 12 loeng. — 12.45 Straussi muusika. — 5 puhkpilliorkester. — 7 Beethoveni sonaadid. — 9 kirju õhtu.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (1250 m 18 kw) 9 h.—1.30 ö. Berliini eeskava.

LANGENBERG (468,8 m 25 kw) 10 hommikuteenistus. — 2 Beethoveni muusika. — 6 lauluettekanded. — 8.30 kontsert Beethoveni 100-a. surmapäeva puhul. — 10.30 naiskvarteti laul. — 11.30 tantsumuusika.

LEIPZIG (365,8 m 9 kw) 9.30 orelikontsert. — 10 hommikuteenistus. — 11.30 sümfooniakontsert. — 4.30 Berliini eeskava. — 5 orkester. — 7.30 loeng muusikast ja 8.30 tehnikast. — 9.15 „Jahikoerad“, Sofokles. — 10.30 orkester. — 12.30—1.30 tantsumuusika.

LONDON (361,4 m 3 kw) 5.30 sõjaväeorkester ja koor. — 10 ö. orelikontsert. — 10.15 jumalateenistus. — 11.20 Liszti õhtu.

MOSKVA (1450 m 12 kw) 10.30 ettekanded raadiost. — 12—1 lastekontsert. — 1.20—3.40 sõnalised ettekanded noortele ja talupoegadele. — 3.45—4 rahvakontsert. — 5 „Loodus inimese teenistuses“. — 7 Kremli kellad ja nõuanded radioamatööridele. — 7.30 nõu-

anded perenaistele. — 8 kontsert Leningradist. — 11.55 Kremli kellad.

MOSKVA-POPOV (675 m 20 kw) 11.30 Nõukogude kohutest. — 4.30 raadioteated. — 5—6 poliitikingvaade.

MÜNCHEN (535,7 m 10 kw) 12.30 kahekordne kvartett. — 5.15 loeng spordist. — 5.45 ajaviitemuusika. — 8.30 „Fidelio“, Beethoveni ooper 2 akt.s.

OSLO (461,5 m 1,5 kw) 12 jumalateenistus. — 7.45 rahvaviisid. — 9 kontsert. — 10.30 laul. — 11.15 grammofon. — 11.30—1 ö. tantsumuusika.

PARIIS (1750 m 5 kw) 2 vaimulik koorikontsert. — 2.45 kontsert. — 7 jumalateenistus Jumalaema kirikust. — 10.30 ja 11.15 kontsert.

PARIIS (458 m 10 kw) 4 kontsert. — 11 laulud. Lõpuks tantsumuusika.

PRAHA (348,9 m 5 kw) 12 p. Brno eeskava. — 6 ja 9 kontsert. — 11.15 tantsumuusika.

RIIA (526,3 m 2 kw) 11.10 h. jumalateenistus. — 1.20 ettekanded lastele. — 8 kontsert.

ROOMA (449 m 3 kw) 11.30 vaimulik muusika. — 6.30 jazzband. — 10 kontsert.

STOKHOLM (454 m 1,5 kw) 12 jumalateenistus. — 2 sümfooniakontsert. — 7 jumalateenistus. — 8.45 vokaal- ja orkestrikontsert. — 10.45 kontsert.

STUTTGART (379,7 m 10 kw) 12.30 hommikukontsert. — 2.30 grammofonimuusika. — 5.15 naljamäng: „Musikaalne perekond“. — 8.30 sümfooniakontsert: Beethoven. — 10.30 kirju õhtu.

VARSSAVI (1111 m 10 kw) 4 ja 7.10 kontsert. — 9.30 õhtukontsert. — 11.30 tantsumuusika.

VIIN (517,2 m 20 kw) 11.30 sümfooniakontsert. — 1 Beethoveni „Missa solemnis“. — 5 kontsert. — 8.45 operett „Vana Viin“.

Esmaspäev 28 III

TALLINN (408) 6 kõne: major Olbrei raadiovestlus. 6.30 päevauudised. — 7 sõjaministeeriumi puhkpillideorkestri kontsert, sõjaministeeriumi muusikainspektori G. Rederi juhatusel. Ludvig van Beethoven: „Kahetsuse laul“, „Palve“. Avamäng „Coriolan“. Andante c-moll sümfooniast. Ooper „Fidelio“ avamäng. Katkendid ooperist „Fidelio“. Avamäng „Leonora nr. 1“, Kaks jagu 6. sümfooniast. Leinamarss sümfooniast „Eroica“.

BERLIIN (483,9 ja 566) 6 kapellikontsert. — 8.05 loengud. — 10.30 Schuberti kontsert. — 11.30—1.30 tantsumuusika.

BERN (441) 5 orkester. — 9 rahvalaulud. — 9.30 orkester. — 10 juudi rahvalaulud. — 10.20 orkester.

BRESLAU (329,7) 5.30 ajaviitemuusika. — 7 ja 8.25 loengud. — 9.05 kirjanduslik õhtu.

BRNO (441,2) 8 ja 8.30 orkestrikontsert. — 10 tantsumuusika. — 11.05 Praha eeskava.

BRÜSSEL (508,5) 6 orkester. — 7.45 tantsumuusika. — 10 operetimuusika. — 10.55 kontsert.

BUDAPEST (555,6) 6 kontsert. — 8.30 Beethoveni kontsert. — Lõpuks mustlasmuusika.

DAVENTRY (1600) 3—1 ö. Londoni eeskava. — 1—2 tantsumuusika.

DUBLIN (319,1) 9 grammofon. — 10 orkester. — 11.30 baritonisoolo. — 11.45 orkester: Tšaikovski. — 12 trio.

FRANKFURT (428,6) 5.30 orkestrikontsert. — 6.45 loeng kirjandusest. — 7.30 majandusest. — 7.45 Stuttgardi eeskava. — 9.15 Beethoveni kammermuusika.

HAMBURG (394,7) 5.15 laul tšello saatel. — 7 ajaviitemuusika. — 8.10 kirjanduslik loeng. — 9 lauluõhtu. — 11 loeng suguhaigustest.

HELSINGI (375) 6 loeng. — 7.10 deklamatsioonid, instrumentaalmuusika ja laul. — 10.45 päevauudised.

- HILVERSUM** (1060) 7.40 kontsert. — 9.50 kammermuusika. Lõpuks filmimuusika.
- KOPENHAAGEN** (337) 9 kontsert: Wagner: „Tannhäuser“, „Lendav hollandlane“ j. t. — 11 kontsert.
- KÖNIGSBERG** (329,7) 5.30 kontsert. — 7.45 loeng ehitustehnikast. — 8.15 sümfooniakontsert. — 9 rahvakunstiõhtu.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 5 loeng koolioludest. — 5.3 kasvatusest. — 7 põllumajandusest. 7.55 kaubandusest. — 9.15 „Kiituse tants“, teatrist. — 11.30 Leipzigi eeskava.
- LANGENBERG** (468,8) 6 teemuusika. — 7.10 loeng tervishoiust. — 8.20 naiste elukutsetest. — 8.45 majandusest. — 9.10 kirjandusest. — 10 orkester: huumor muusikas. — 11.40—1 tantsumuusika.
- LEIPZIG** (365,8) 5.30 kontsert. — 7.30 Königswusterhauseni eeskava. — 8 loeng mürkgaasidest. — 11.45 tantsumuusika.
- LONDON** (361,4) 5 loeng Indiast. — 5.45 tantsumuusika. — 6.30 tantsumuusika. — 7 loeng Hollandist. — 8 orkestrimuusika teatrist. — 8.45 orkester. — 9.15 Mozarti sonaadid. — 9.45 sopranisoolo. — 9.52 üliõpilaslaulud. — 10.05 ja 10.20 sopranisoolo. — 10.30 retsitatsioonid luuletustest. — 10.45 Schumani karneval. — 11.20 „Kismet“, araabia näidend 3 aktis.
- MOSKVA** (1450) 4—4.30 Raadiopioneer. — 5.20—7.05 sõnalised ettekanded. — 8 ooper või kontsert.
- MOSKVA-POPOV** (675) 7.30 õ. uudiseid teadusest ja tehnikast.
- MÜNCHEN** (535,7) 5 kammerkvartett. — 6 loeng koolist. — 7.30 põllumajandusest. — 10.05 korteriküsimusest.
- OSLO** (461,5) 9 orkester.
- PARIIS** (1750) 6.45 ja 10.30 kontsert.
- PARIIS** (458) 6 kontsert. — 7.30 ja 10 loengud. — 11 kontsert.
- PRAHA** (348,9) 9.08 kirju õhtu. — 11.15 grammofon.
- RIIA** (526,3) 8 kontsert.
- ROOMA** (449) 6.15 kontsert. — 10 katkendid ooperist „Sevilla habemeajaja“.
- STOKHOLM** (454) 7.30 kontsert restoraanist. — 9.15 orelikontsert.
- STUTTGART** (379,7) 7.15 loeng kriitikast. — 8.17 Viinist. — 10.30 orkestrikontsert.
- VARSSAVI** (1111) 7 tantsumuusika kohvikust. — 9.30 ooperimuusika.
- VIIN** (517,2) 5.15 kontsert. — 6.10 loengud. — 9.05 Ludvig van Beethoven. — 9.50 ooper „Bajazzo“.
- loeng tööstusest. — 11.20—12.30 Londoni eeskava. — 12.30—2 tantsumuusika.
- DUBLIN** (319,1) 9 grammofon. — 10 laul. — 10.20 orkester. — 10.40 klaverisoolo. — 10.55 duett „Bajazost“. — 11.05 banjosoolo. — 11.15 katked „Rigolettost“.
- FRANKFURT** (428,6) 5.30 tantsumuusika. — 6.15 loeng maalikunstist. — 9.15 Beethoveni mälestamisõhtu.
- HAMBURG** (394,7) 5.15 laul tšello saatel.—6 loengud—9 „11 timukat“. Lõpuks orelikontsert.
- HELSINGI** (375) 6 loeng. — 7.10 deklamatsioonid, instrumentaalmuusika ja laul. — 9.45 päevauudised.
- HILVERSUM** (1060) 6.40 ajaviitemuusika.
- KOPENHAAGEN** (337) 4 teekontsert. — 9 põhjamaade muusika. — 10.30 kontsert.
- KÖNIGSBERG** (329,7) 5.30 kontsert: poistekoor. — 8 loeng sõjaaegsest majandusest. — 8.30 sümfooniakontsert. — 11.15—12.30 kerge muusika.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 5 loeng saksa draamast. — 5.30 võimlemisest. — 6 prantsuse kultuurist. — 7 õgusteadusest. — 8.20 Beethovenist. — 9.10 Berliini eeskava.
- LANGENBERG** (468,8) 6 kammermuusika. — 7 loeng tehnikast. — 8.40 ameerika parteisüsteemist. — 9.05 raadiotehnikast. — 9.30 lõbus õhtu.
- LEIPZIG** (365,8) 5.30 kontsert. — 7.30 Königswusterhauseni eeskava. — 7.55 loeng põllumajandusest. — 8.30 „Vampiir“, romantiline ooper 2 akt.s. — 12—1 tantsumuusika.
- LONDON** (361,4) 7 loeng. — 8 ja 8.45 tantsumuusika. — 9 loeng. — 9.15 Mozarti sonaadid. — 9.25 loeng. — 9.45 orkester. — 11.20 loeng: Beethoven. — 11.40 varietee. — 12.30—2 tantsumuusika.
- MOSKVA** (1450) 4—4.30 Raadiopioneer. — 5.20—7.05 raadiolehed. — 8 ooper või kontsert.
- MÜNCHEN** (535,7) 4.20 katked operetidest. — 5 ajaviitemuusika. — 6.15 loeng avalikust õgusest. — 8.30 trio. — 9.30 harmooniumikontsert.
- OSLO** (461,5) 9 orkestrikontsert. — 10.30 klaverikontsert.
- PARIIS** (1750) 6.45 kontsert. — 10.30 loeng. — 10.45 kontsert.
- PARIIS** (458) 4 kontsert. — 7 loeng: Victor Hugo. — 11 kontsert.
- PRAHA** (348,9) 9 kontsert.
- ROOMA** (449) 6.15 orkester. — 9.45 kerge muusika.
- RIIA** (526,3) 8 kontsert.
- STOKHOLM** (454) 7.30 grammofon. — 8.20 klaverikontsert. — 8.05 orkester.
- STUTTGART** (379,7) 5.15 kontsert. — 9 Zelli koomiline ooper. Lõpuks muusika soovide järele.
- VARSSAVI** (1111) 6.15 restoraanimuusika. — 9.30 Beethoveni kammerkontsert.
- VIIN** (517,2) 5.15 kontsert. — 7 loengud. — 10.15 Beethoveni kammermuusika.

Teisipäev 29 III

- TALLINN** (408) 6 kõne: Rasmus Kangro-Pool, moodide ajaloost. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrkontsert. C. Goldmark: Avamäng „Sakuntala“. T. Mattei: Le Tourbillon, suur valss, J. Brahms: Ungari tantsud nr. nr. 4 ja 13. G. Bizet: L'Arlecienne, I suite. — 7.30 sopranisoolo: prl. Kusminina. — Jatkub orkestrikontsert. F. Halevy: fantastilisest ooperist „Juuditari“. Fr. Chopin: Valse lente. E. Grieg: Norra pulmarongikäik. M. Rhode: Intermetso. E. Valdeufel: Pustissimo, galopp. E. Urbach: Mööda künklikku teed tähtede juurde, marss. — Lõpuks grammofonimuusika.
- BERLIN** (483,9) 5 loeng muusikast. — 5.30 kapellikontsert. — 7.40 loeng ajakirjandusest. — 8.05 suurlinadest. — 8.35 esteetikast. — 9.10 „Die Dose Sr. Majestät“, ooperit 3 aktis.
- BERN** (411) 5, 10.30 ja 11.05 orkester.
- BRESLAU** (329,7) 5.30 vanade meistrite helitööd. — 7 loeng Beethovenist. — 8 majandusest. — 9.15 Beethoveni sümfoonia.
- BRNO** (441,2) 8 Beethoveni helitööd. — 9 Praha eeskava.
- BRÜSSEL** (508,5) 6, 9.30, 10.10 ja 11.45 kontsert.
- BUDAPEST** (555,6) 6.02 kammerorkester. — 7.45 soololaul ja mustlasmuusika. — 10 tantsu- ja mustlasmuusika.
- DAVENTRY** (1600) 3—9.20 Londoni eeskava. — 9.25

Kolmapäev 30 III

- TALLINN** (408) 6 kõne kirjandusest: Haridusliidu kõneleja. Ins. Vaheri esperantokursus. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. C. Reisiger: Avamäng „Veski kaljul“. A. Rubinsten: Valss-kapriis. T. Snyder: a) Jon-Jon, tšello soolo; b) La Paloma. H. Warner: Kolm tantsu. — 7.30 sopranisoolo: pr. Hellat-Lemba ja banjosoolo: hra Vaarmann. — Jatkub orkestrikontsert. St. Moninszko: Fantaasia ooperist „Halka“. A. Dvorak: Slaavi tants nr. 5. S. Rachmaninov: Eleegia. W. Kollo: Shimmy — Gent. R. Kajanus: Karl XII Narva all, marss. Lõpuks grammofon.
- BERLIIN** (483,9 ja 566) 6.15 kontsert. — 7.30 loengud. — 10 lõbus õhtu. — 11.30—1.30 õ. tantsumuusika.
- BERN** (411) 5 ja 6 kuursaali orkester. — 9 Beethoveni ooper „Fidelio“st, 1 akt. — 10.30 ja 11.05 kuursaali orkester.
- BRESLAU** (315,8) 5.30 operetivalsid. — 8 loengud. — 9.15 kaks ühevaatuslist näidendit.

- BRNO** (441,2) 8 ja 9 ö. kontsert. — 10 puhkpillide orkester. — 11 Praha eeskava.
- BRÜSSEL** (508,5) 6 ja 10.30 ö. kontsert.
- BUDAPEST** (555,6) 6.15 sümfooniakontsert. — 8.45 vanadest operetidest. — 11 tantsumuusika.
- DAVENTRY** (1600) 3—9.20 ö. Londoni eeskava. — 9.45 segaeeskava. — 10 ooper „Lorelei“. — 11.20 Londoni eeskava. — 1—2 ö. tantsumuusika.
- DUBLIN** (319,1) 10 ö. orkestrikontsert. — 10.45 laul. — 11 viiul ja flööt. — 11.15 metsosopraan. — 11.15 sopranisoolo. — 12.05 orkester.
- FRANKFURT** (428,6) 5.30 operetimuusika. — 6.45 loengud. — 9.15 naljamäng.
- HAMBURG** (314,7) 5.30 teemuusika. — 7 rahvuslik kontsert. — 7.50 loengud. — 9 Wagneri õhtu.
- HELSINGI** (375) 12.30 laul ja kontsert. — 6 loeng. — 6.50 ilmateated. — 9.45 päevauudised.
- HILVERSUM** (1060) 6.10 ajaviitemuusika.
- KOPENHAAGEN** (337) 9 ö. Holbergi õhtu. — 10.30 kontsert.
- KÖNIGSBERG** (329,7) 5.30 laul. — 6 kontsert. — 7.30 loeng. — 9.10 naljamäng „Doktor Klaus“. Lõpuks tantsumuusika.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 3.30 loeng moest ja kultuurist. — 5 kunstist ja kasvatuses. — 7 prantsuse kultuurist. — 7.55 töölistküsimus. — 8.20 ilmapoliitikat. — 10 Berliini eeskava.
- LANGENBERG** (468,8) 2.30 lõunamuusika. — 6 teemuusika. — 7.10 loengud. — 9.15 Collegium musicum: Haydni helitööd. — 11.30—1 ö. kohvikukontsert.
- LEIPZIG** (365,8) 5.30 kontsert. — 8 loengud. — 9 ö. segaeeskava. — 11.15—1 ö. tantsumuusika.
- LONDON** (361,4) 8 orelikontsert. — 9.15 Mozarti sonaadid. — 9.45 kammermuusika. — 10 baritonisoolo. 10.25 Schuberti viiulikvartett. — 11.35 muusikaline komöödia.
- MOSKVA** (1450) 4—4.30 Raadiopioneer. — 5.20 loeng raadiotehnikast. — 5.50 Darvini õpetusest. — 6.15—7.05 ja 8—9 sõnalised ettekanded. — 9 rahvalik kontsert.
- MÜNCHEN** (535,7) 5 kapellikontsert. — 6.15 lastelaulud. — 6.25 loengud. — 8.20 loeng Shakespeare'ist. — 9 Beethoveni juubelikontsert.
- OSLO** (461,5) 9 orkestrikontsert. — 10.30 soololaul. — 11.15 grammofon. — 11.30 tantsumuusika.
- PARIIS** (1750) 2.30, 5.45 ja 10.45 kontsert.
- PARIIS** (458) 3.45 kontsert. — 4.45 loengud Sorbonne'i ülikoolist. — 11 kontsert.
- PRAHA** (348,9) 5.30 kontsert. — 9.08 kirju eeskava. 10 leedu muusika õhtu.
- ROOMA** (449) 6.15 kontsert. — 10 teatri edasiandmine.
- RIIA** (526,3) 8 kontsert.
- STOKHOLM** (454) 8 vokaalkontsert. — 9.05 sümfooniakontsert. — 10.45 tantsumuusika.
- STUTTGART** (379,7) 5.15 kontsert. — 7.15 loengud. — 9 orkestrikontsert. — Lõpuks hiina õhtu.
- VARSSAVI** (1111) 6.15 kontsert. — 9.30 operetimuusika.
- VIIN** (517,2) 5.15 kontsert. — 7 loeng põllumajandusest. — 7.30 Beethovenist. — 8 Beethoveni kontsert. — 10.30 kerge muusika.
- BRESLAU** (315,8) 5.30 sileesia komponistid. — 7.50 loeng põllumajandusest. — 8.20 Newtonist. — 9 Leo Falli muusika. — 11.30 tantsumuusika.
- BRNO** (441,2) 8.15 „Fidelio“, Beethoveni ooper. — 11 Praha eeskava.
- BRÜSSEL** (508,5) 6 kontsert. — 6.45 tantsumuusika. — 10.30 orkester. — 11.30 tantsumuusika.
- BUDAPEST** (555,6) 6.02 kammerkontsert. — 8.45 Beethoveni muusika. — Lõpuks mustlasmuusika.
- DAVENTRY** (1600) 3—1 Londoni eeskava.
- DUBLIN** (319,1) 9 grammofon. — 9.30 loeng kirjandusest. — 10 orkester. — 10.25 laul: sopran ja alt. — 11 loeng. — 11.15 tantsumuusika.
- FRANKFURT** (428,6) 5.30 orkestrikontsert: Schubert. — 6.45 loeng renessansist. — 7.45 alkoholi mõjust. — 9.15 „Lõbus talupoeg“, Leo Falli operett 3 aktis. — Lõpuks jazzmuusika.
- HAMBURG** (394,7) 6 kirjanduslik loeng. — 7 teemuusika. — 7.50 loengud. — 9 „Rokoko in Ritzbüttel“, laulumäng 3 aktis. — Lõpuks kontsert.
- HELSINGI** (375) 6 loeng. — 7.10 deklamatsioonid, instrumentaalmuusika ja laul. — 9.45 päevauudised.
- HILVERSUM** (1060) 6.40 ajaviitemuusika. — 9.50 kirju eeskava.
- KOPENHAAGEN** (337) 9 ja 10.30 ö. moodne tantsumuusika. — 12 Berliini eeskava. — 1 Londoni eeskava. — 2—3 tantsumuusika.
- KÖNIGSBERG** (329,7) 5 loeng loodusteadusest. — 5.30 kontsert. — 8 loeng Ühisriikidest. — 8.30 loodusteadus. — 9 moodne kammermuusika.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 5 loeng saksa draamast. — 6 poliitikat. — 6.30 Bismarckist. — 7 raadiost. — 8.20 Isaak Newtonist. — 9 Berliini eeskava.
- LANGENBERG** (468,8) 6 teemuusika. — 7.10 loeng Newtonist. — 7.35 noorsooliikumisest. — 8.15 aianadusest. — 9.05 raadiotehnikast. — 9.10 kirjandusest. 10 ooperi- ja operetidõhtu. „Karmen“, „Aida“, „Geiša“, „Evangeliiumimees“ j. t. — 11.50 tantsumuusika.
- LEIPZIG** (365,8) 5.30 kontsert. — 7.30 Königswusterhauseni eeskava. — 8 loengud. — 9.15 kaasaegsete Viini komponistide heitööd.
- LONDON** (361,4) 5 õhtulaul Westminsterabteist. — 5.45 loeng. — 6 muusika kinost. — 7 loeng. — 8 ja 8.20 kvartett. — 9 loeng. — 9.15 Mozarti sonaadid. — 9.25 loeng. — 9.45 tantsumuusika. — 10 ja 11.15 rahvuslik kontsert. — 12.15 loeng. — 12.30 tantsumuusika.
- MOSKVA** (1450) 4—4.30, 5.20—7.05 ja 8—8.30 sõnalised ettekanded. — 8.30 kontsert.
- MOSKVA-POPOV** (675) 7 ö. loengud kunstist, teadusest ja kirjandusest.
- MÜNCHEN** (535,7) 5.30 moodsad viiulsonaadid. — 7.30 trio. — 8.30 loeng Newtonist. — 9.05 „Goddini igavesed maskid“, dramaatiline sümfoonia.
- OSLO** (461,5) 7 laul harmooniumi saatel. — 9 Stokholmi eeskava.
- PARIIS** (1750) 10.45 kontsert.
- PARIIS** (458) 5 kirjanduslik loeng Sorbonne'i ülikoolist. — 6 kontsert. — 11 koorilaul orkestri saatel.
- PRAHA** (348,9) 5.30 kontsert. — 8 Brno eeskava.
- ROOMA** (449) 9.45 kontsert.
- RIIA** (526,3) 8 kontsert.
- STOKHOLM** (454,5) 7.50 tantsumuusika. — 8.45 vokaal- ja orkestrikontsert.
- STUTTGART** (379,7) 5.15 kontsert. — 8.15 loeng. — 9 Tšaikovski 6. sümfoonia. — Lõpuks kuuldemäng.
- VARSSAVI** (1111) 7 tantsumuusika.
- VIIN** (517,2) 5.15 kontsert. — 6.55 loeng Austriast. — 7.25 tervishoolest. — 8 „Fidelio“, L. van Beethoveni ooper 2 aktis.

Neljapäev 31 III

- TALLINN** (408) 6 kõne kirjandusest: haridusliku kõneleja. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. M. Glinka: avamäng ooperist „Elu tsaari eest“. E. Waldteufel: Kevade lapsed, valss. R. Nelson: Abdulah, intermetso. Fr. Poppy: Ballett-suite. — 7.30 solist: pr. Soletskaja-Menson. — Jatkub orkestrikontsert. R. Leoncavallo: Fantaasia ooperist „Bajazzo“. A. Dvorák: Slaavi tants nr. 13. G. Feldmann: Vene valss. E. Meyer-Helmund: Joovastusuni, intermetso. H. Blankenburg: Üles valgusele, marss. — Lõpuks mandoliinisekstett.
- BERLIIN** (483,9 ja 566) 5.30 kapellikontsert. — 7.30 loengud. — 9.30 orkestrikontsert. Brahms. — 11.30 tantsumuusika.
- BERN** (411) 5 ja 6 orkester. — 8.30 loeng spordist. — 10.20 ja 11.05 orkester.

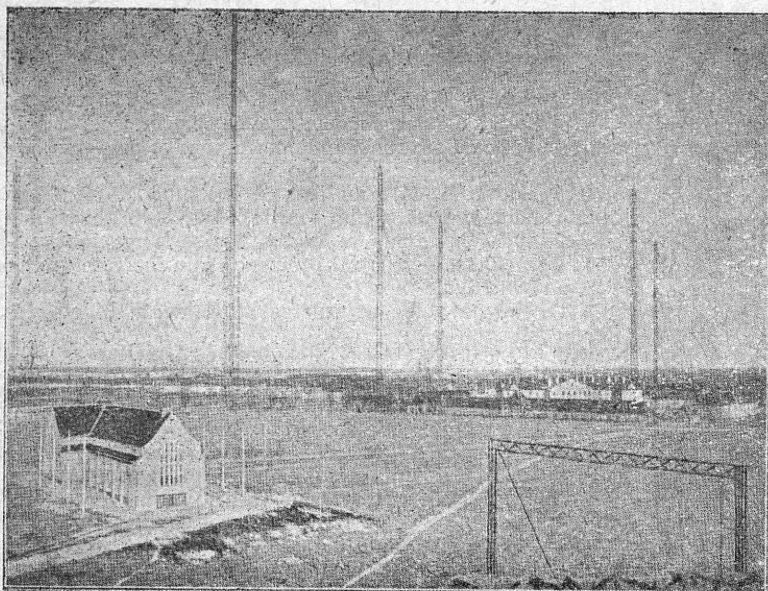
Reede 1 IV

- TALLINN** (408) 6 kõne kirjandusest: Karl Ast-Rumor. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert: Klassiline muusika. Chr. Sinding: Trio a) allegro con brio, b) andante, c) non troppo allegro — Schüts (viiul), A. Vaarman (tšello) ja Fr. N. colay (klaver). Oratooriumi „Loomine“ sisu seletus. Esinevad solistidena: pr. Ella Masing (sopran), H. Kubu (tenor) ja K. Vii-

- tol (bass). F. Mendelssohn-Bartholdy: Avam. „Fingali koobas“. Fr. Schubert-Liszt: Öhtu Viinis, valsskapris. L. Boccherini: Menuett. M. Bruch: Kol Nidrei. H. Silt: Gavott. E. Grieg: Tervitusmarss.
- BERLIIN** (483,9 ja 566) 6 kontsert. — 7.10 loengud. — 9 näidend „Vasantasena“, 3 jaos. — 11.30—1 ö. tantsumuusika.
- BERN** (411) 5 ja 6 kuursaaliorkester. — 9 india orkestri kontsert. — 10.20 ja 11.05 kuursaali orkester.
- BRESLAU** (315,8) 5.30 kontsert. — 9.10 klaveri-öhtu. 10.15 improvisatsioonid aprillis.
- BRNO** (441,2) 1.15 lõunamuusika. — 8.15 Dvoraki „Jakobiinlane“.
- BRÜSSEL** (508,5) 6 kontsert. — 9.30 orelikontsert. — 10.30 kontsert.
- BUDAPEST** (555,6) 7 mustlasmuusika. Lõpuks laul.
- DAVENTRY** (1600) 2.30 orelikontsert. — 3—12 ö. Londoni eeskava. — 1—3.30 tantsumuusika.
- DUBLIN** (319,1) 9 ö. grammofon. — 10 kontsert. — 11.30 orkester ja orel. — 11.45 laul.
- FRANKFURT** (428,6) 5.30 loengud. — 9.15 kolm aastat Frankfurdi ringhäälingut. — 12—1.30 ö. tantsumuusika.
- HAMBURG** (394,7) 5.15 lõbusat lastest ja loomadest. — 7 humoor sõnas ja laulus. — 9.30 Aprill — Aprill. Lõpuks kohvikukontsert.
- HELSINGI** (375) 12.30 laul ja kontsert. — 6 loeng. — 7.10 deklamatsioon, instrumentaal- ja vokaalmuusika. 9.45 päevauudised.
- HILVERSUM** (1060) 6.40 ajaviitemuusika. — 9.50 kammermuusika.
- KOPENHAAGEN** (337) 4 ja 5.15 teekontsert. — 8.30 loeng. — 9 kontsert. — 11 norra muusika.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 4 loeng arstiteadusest. — 5 astronoomiast. — 6 usuteadusest. — 7 tehnikast. — 7.55 president Wagemann: saksa-ameerikalikust majandusest. — 9.30—1.30 ö. Hamburgi eeskava.
- LANGENBERG** (468,8) 6 teemuusika. — 7 loengud. — 9.45 vokaalkontsert. — 11.30—1 ö. tantsumuusika.
- LEIPZIG** (365,8) 5.30 kontsert. — 7 loengud. — 9.15 spiritistlikud katsed. — 11.15—1 ö. tantsumuusika.
- LONDON** (361,4) 3 lõunamuusika. — 5.45 kontsert. — 6.45 viul ja klaver. — 8 kontsert. — 9.15 Mozarti sonaadid. — 9.45 varietee. — 12 „Trubaduuri“ 4. akt. — 12.30—1 ö. tantsumuusika.
- MOSKVA** (1450) 4 raadiopioneer. — 5.20 sõnalised ettekanded. — 8 kontsert.
- MÜNCHEN** (537,7) 5 kammerorkester. — 9 lõbus öhtu.
- OSLO** (461,5) 9 ö. kontsert.
- PARIIS** (1750) 2.30 ja 6.45 kontsert. — 10.30 kontsert.
- PARIIS** (458) 4 kontsert.
- PRAHA** (348,9) 5.30 kontsert. — 8—11 Brno eeskava. — 11.15—12 ö. aprilliohtu.
- RIIA** (526,3) 8 kontsert.
- ROOMA** (449) 6.15—jazzmuusika. — 9.45 vokaal- ja orkestrikontsert.
- STOKHOLM** (454,5) 8.30 revüü ja kabaree. — 10.45 tantsumuusika.
- STUTTGART** (379,7) 5.15 kontsert. — 7.15 loengud. — 9 schvaabi komöödia-öhtu.
- VARSSAVI** (1111) 6.40 rahvalik triokontsert. — 9.15 sümfoonikakontsert.
- VIIN** (517,2) 5.15 kontsert. — 6.45 loengud. — 9.05 rahvuslik öhtu.
- kaldal, valss. E. Waldteufel: Uisutajad, valss. J. Scherapov: Cocainette, vals-boston. Fr. Söhrli: Malatore, hispaania kontsertmarss. — Lõpuks tantsumuusika. Mängib tantsuorkester Vivo-band.
- BERLIIN** (483,9 ja 566) 5 loeng Venemaast. — 5.30 kammerorkester. — 8.05 loeng riigigigusest. — 8.55 saksa ajaloost. — 9.30 baieri öhtu. — 11.30 tantsumuusika.
- BERN** (411) 5 ja 6 orkester. — 9 solistide-kontsert. — 9.30 orkester. — 10 solistidekontsert. — 10.20 ja 11.05 orkester. — 11.30 vanade tantsude muusika.
- BRESLAU** (315,8) 5.30 Straussi muusika. — 8 loeng. — 9.25 kirja öhtu. — 11.30 tantsumuusika.
- BRNO** (441,2) 8 ja 9.30 orkestrikontsert. — 10.10 bala-laikaorkester. — 11 Praha eeskava.
- BRÜSSEL** (508,5) 5, 9.30 ja 10.30 kontsert. — 11.30 tantsumuusika.
- BUDAPEST** (555,6) 6.02 kammerorkester.
- DAVENTRY** (1600) 3.30—2 Londoni eeskava.
- DUBLIN** (319,1) 10 ja 10.45 ö. orkestrikontsert. — 11.25 orkester. — 11.40 tenorisoolo. — 11.50 orkester.
- FRANKFURT** (428,6) 5.30 Haydni muusika. — 6.45 loengud. — 8.30 Straussi operett „Roosikavaler“, 3 jaos. Lõpuks Berliini eeskava.
- HAMBURG** (394,7) 5.15 operetimuusika: „Bajadeer“, „Zarevitsch“. — 6.40 loengud. — 9 kontsert. — Lõpuks kohvikukontsert.
- HELSINGI** (375) 12.30 laul ja kontsert. — 6 loeng. — 8.10 deklamatsioon, instrumentaal- ja vokaalmuusika. — 9.45 päevauudised.
- HILVERSUM** (1060) 6.10 poola muusika. — 7.40 ajaviitemuusika. — 9.50 kontsert. — Lõpuks kinomuusika.
- KOPENHAAGEN** (337) 9 ö. kontsert. — 10.30 ungari muusika. — 12—1.30 ö tantsumuusika.
- KÖNIGSBERG** (329,7) 5.30 kontsert. — 7.15 loengud. Lõpuks Knut Hamsuni novellide öhtu. — 10 lõbus viini-öhtu.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 5.30 puhkpilli-kontsert. — 7.30 loengud. — Lõpuks Knut Hamsuni novellide öhtu. — 10 lõbus viin-öhtu.
- LANGENBERG** (468,8) 5.30 loeng kirjandusest. — 6 kontsert. — 7 loeng elukutse valikust. — 7.35 Indiast. — 8.05 raadiotehnikast. — 9.30 „Nõidkütt“, koomiline ooper, 3 aktis. — 12.15 tantsumuusika.
- LEIPZIG** (365,8) 5.30 ajaviitemuusika. — 7.15 loengud. — 9.15 reini-öhtu. — 11.15—1 ö. tantsumuusika.
- LONDON** (361,4) 5 orkester. — 8 tantsumuusika. — 9.15 Mozarti sonaadid. — 9.45 rahvuslik kontsert. — 11.30 Haydni muusika. — 12.30—2 ö. tantsumuusika.
- MOSKVA** (1450) 4 raadiopioneer. — 5.20 sõnalised ettekanded. — 8.30 tantsumuusika.
- MÜNCHEN** (537,7) 5.30 kammerkvartett. — 8 ajaviitemuusika. — 8.30 loeng maadeteadusest. — 9 kontsert. — 9.45 Schuberti kvartett: flööt, gitarr, braatse ja tšello. — 10.20 kaks melodraamat. — 11.45 hollandi orkester.
- OSLO** (461,5) 9 ö. kontsert. — 10.30 kontsert kahel klaveril. — 11.15 lõõtspill ja viiul. — 12—1 ö. tantsumuusika.
- PARIIS** (1750) 6.45 jazzmuusika. — 10.30 kontsert.
- PARIIS** (458) 4 kontsert. — 5 laul. — Lõpuks Offenbachi operett „Holsteini suurhertsoginna“.
- PRAHA** (348,9) 5.30 kontsert. — 9.08 vanad tšehhi meistrid. — 10 „Tsirkusprintsess“, E. Kálmáni operett.
- RIIA** (526,3) 8 ö. kontsert.
- ROOMA** (449) 6.15 vokaal- ja instrumentaalmuusika. 10 edasiandmine teaatrist.
- STOKHOLM** (454,5) 8 vokaal- ja orkestrimuusika. — 8.35 laul. — 10.45 tantsumuusika.
- STUTTGART** (379,7) 5 ajaviitemuusika. — 9 kammermuusika. Lõpuks radiokabaree.
- VARSSAVI** (1111) 6.15 rahvuslik-kontsert. — 9.30 kerge muusika.
- VIIN** (517,2) 5.15 kontsert. — 8.45 Kálmáni operett „Mustlasparun“. Lõpuks jazzorkester.

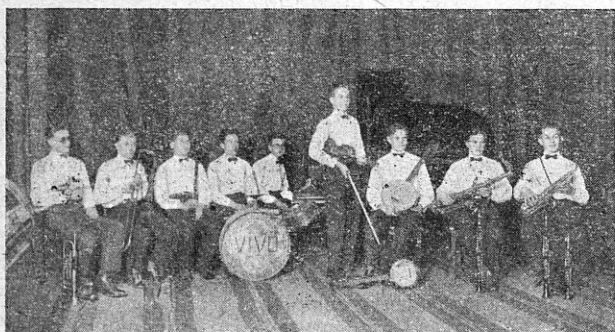
Laupäev 2 IV

- TALLIN** (408) 4—5 grammofonimuusika. — 6 kõne kirjandusest: haridusliidu kõneleja. — 6.30 päevauudised. — 7 kergesisul. orkestrikontsert. P. Lincke: Avamäng operetist „Casanova“. O. Strauss: valss operetist „Valsionistus“. Fr. Lehár: Katkend operetist „Lõbus lesk“. C. Zeller: katkend operetist „Mäekaevajad“. — 7.30 baritonisoolo: hra Mõttus. — Jatkub orkestrikontsert. Joh. Strauss: Ilusal Doonau

Ringhääling telefoniteel.

Moskvas on praegu organiseerimisel ringhäälingu edasiandmine telefoni teel. Selleks on telefonikeskjaamas üles seatud vastuvõtteaparaat, millega võib ühenduse saada iga hariliku telefoni omanik. Muidugi tuleb selle eest maksta erilist maksu.

Tantsuorkester Vivo-band.

Ameerika eetrivabadus hädaohus.

Ameeriklased on seni uhkustanud oma „eetrivabadusega“, mis eurooplasile on alati paistnud korralagedusena. Nüüd hakkavad viimaks seda taipama ameeriklased isegi. Hiljuti võttis kongress vastu seaduseelnõu ringhäälingu korraldamise kohta ja erilisel komisjonil tuleb lahendada 18.000 (!) mitmesuguse raadio- saatejaama edaspidine saatus. Sellest 18.000 on 22 üleokeani-saatejaama, 63 kaldajaama rahva tarvituseks, 74 samaeesmärgilist sisemaal, 207 mitmesuguste äriliste ettevõtete jaama, mis tegutsevad eranditult nende huvides, 179 katsejaama, 38 tehnilist ja õppejaama, 712 päris ringhäälingujaama (arvatakse, et neid on neli korda enam kui tarvis), 2.035 laevajaama ja 14.885 puhtamatõrjaama.

Jaamad registreeritakse uuesti ja komisjon annab luba edasitöötamiseks ainult neile jaamadale, mille allesjäämist ta võimalikuks peab.

Suur Komintern avatud, võimsus^m 40 kw.

Neil päevil avati pidulikult Moskva hiiglaringhäälingujaam Suur Komintern. Jaama võimsus on antennis 40 kw (generaatoris 110—120 kw), ehitatud prof. Bontš-Brujevitši juhatusel ning praegu kõige suurem ringhäälingujaam kogu Euroopas.

Suurendamisel on ka Leningradi saatejaama võimsus, mida kavatakse tõsta kuni 50 kw.

Raadioühendus Euroopa ja India vahel

Hiljuti õnnestus traaditu telefoniühenduse loomine Hollandi ja India vahel. Umbes kolmekümnemeetrilisel lainel saadetud muusikat oli Indias hästi kuulda. Katseid jätkatakse. Saateaparaadis kasutati Philipsi lampe.

Königswusterhauseni ringhäälingujaam

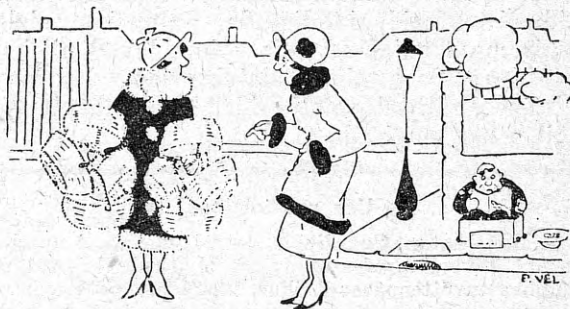
Kõrvalolev pilt kujutab osa Königswusterhauseni suursaatejaama antennistikust. Nimetatud jaam asub Berliini ligidal.

Raadio ja põllumajandus.

Ameerika Ühisriikide põllutööministeeriumi juures asutati läinud aasta veebruarikuul eriline raadiobüroo, mille ülesandeks põllumajanduslikkude teadmiste levitamine farmerite hulgas. Büroo väljatöötatud eeskava levitas esialgu 40 saatejaama; nüüd on aga saatjate arv tõusnud juba 100-ni, kuna alalisi kuulajaid on umbes 2 miljonit. Ministeerium saab igapäev põllumeestelt ligi 1000 kirja, kus palutakse mitmesuguseid seletusi ning teateid. Ministeerium reageerib neile kirjadele viibimata. Kord tuli ministeeriumi üle 200 kirja, kus küsiti nõu teraviljasöödikute vastu võitlemiseks. Kohe järgmine päev teatasid ministeeriumi eriteadlased, kuidas võitlust korraldada. Ministeeriumil on hulk tänukirju, kus põllupidajad tänavad juhataste eest, mis neil võimaldanud majapidamist märksa paremale järjele tõsta.

Amsterdami pildisaatejaam

Lähemal ajal avatavat Amsterdavis uus saatejaam, mis praegu katsetab peaaesjalikult piltide saatmisega. Jaama lainepikkuseks on ette nähtud 150 m ja energiaks 100 w. Saadetakse 9—11 öhtul.

Raadio ajajärgul.

„Issand Jumal, mis te nende korvidega tegema hakkate?“

„Sa ei tea veel! Mu mees ehitab nimelt raadioaparaati kõigile lainetele ja selleks on tal vaja tosin korvipooli.“

Veel kaugevastuvõtust detektoriga

Täienduseks artiklile „Kurioosvastuvõtud detektoriga“ selle ajakirja eelmises numbris toome siin andmed aparadi kohta, millega Tallinnas kaugeid jaamu kuulatud.

Nimetatud aparaat on ehitatud „Raadios“ nr. 13/14 — 1926. a. toodud kirjelduse järele. Tarvitada võib ledionpoole kas induktiivse sides-tusega või ilma selleta. Kuulaja on tähele pannud, et esimene moodus annab kaugele jaamade juures mõnikord paremaid tulemusi. Poolide keerdudearv on 25, 35, 50 ja 75. Aparadi monteerimiseks on võetud kaunis suur 140×240 mm trolitplaat, ühendusteks tarvitatud 2 mm isoleerimata traati, mis tõmmatud nõuetele vastavate kaugustega üksteisest. Detektoriks on „Daki“; esialgu on kuulaja kasutanud inglise „Neutron“ kristalli, kuid hiljem on ta leidnud, et üks prantsuse odavam kristall annab veel teravamalt kõla. Pöörkondensaator, mahuga umbes 600 cm, on tsinkplekist ise valmistatud. Plokk-kondensaator 2000 cm. Telefonideks olid algul 4000-oomilised, kuid katsete järele osutusid 2000-oomilised paremaiks. Antenn on 2×2,5 mm vasktraadist, pikkus 50 m ja tõmmatud viiekordse maja kasutelt kahekordse katusele. Teisi antenne läheduses pole. Maaühendus on viidud vee-kraani külge, pikkusega umbes 8 m.

Eelmise artikli täienduseks olgu tähendatud seal nimetatud aparadi pooli keerdudearvu (120) kohta, et see on keskmine. Pikematel või lühematel lainetel töötavate jaamade kuulamiseks peab keerdudearv loomulikult olema vastavalt suurem või väiksem.

Lõpuks olgu lugejaile veel kord tähendatud, et me neid teateid ei too sugugi kindla faktina, nagu oleks igaljuhul võimalik sarnaste aparatidega kaugeid jaamu kuulata. Kinnitame veel kord — need on haruldased ja üksikud juhud, mida ei saa kuidagi üldistada. Samuti on esialgu selgitamata asjaolud, mis võimaldavad nii kaugele jaamade kuulmist detektoriga. Loodame, et meie agaratel amatööridel korda läheb seda mõistatust selgitada.

Uus raadioleldus

„Manchester Guardiani“ teatel olevat Ameerikas Maconi ülikooli professor dr. P. H. Craig leidnud uue raadiovastuvõtteaparadi ilma lampide, patareide või valgustusvoolu tarvitamata, mida leidur nimetab „elektromagnetiliseks kõvendajaks“ ning mis omavad kõrge mõjukraadi. Aparadi peaosa moodustavat transformator, mis koosneb umbes kümnest õhukesest dielektrilisest aineest valmistatud ja vismutiga kaetud plaatidest; plaatide ümber on mähitud mõningad keerud traati.

Esperanto kursus

Villem Vaher.

Kolmas õppetund — tria leciono.

7) Kääänded moodustatakse esperantos eessõnade abil, peale sih-tuskäände, mille lõpuks on —n. Näiteks de (käest, -lt): la domo de la frato (venna maja); al (juurde, -le): mi iras al la domo de la frato (mina lähen venna maja juurde); —n (sihituskäände lõpptunnus): mi amas la fraton (mina armastan venna); kun (ühes, —ga): mi promenas kun la frato (mina jalutan vennaga) jne.

8) Järgnevates harjutustes ettetulevate liidete tähendused:

- il — (tööriist): tiri (tõmbama), korktirilo (korgitõmbaja); flugi (lendama), flugilo (tiib); haki (raiuma), hakilo (kirves).
- ig — (millegiks tegema või tegema panema, sundima): en (sees), enigi (sisendama); for (ära), forigi (eemaldama); plena (täis), pleni (täitma); varma (soe), varmigi (soendama).
- iĝ — (millegiks muutuma): varma (soe), varmigi (soojenema); plena (täis), pleniĝi (täituma).
- it — (kesksõna tehtaviku mineviku tunnus): korkita (korgitud), pleniĝita (täidetud).

Harjutused.

(Kärbete numbrid juhatavad piltidele, mida kirjeldatakse.)

1. Mi¹ soifas². Mi¹ volas³ fon⁴ trinki⁵. Jen⁶ botélo⁷ da⁸ biéro⁹. La¹⁰ botélo estas¹¹ korkita¹².
2. Mi¹ prenas¹³ korktirilon¹⁴ kaj¹⁵ eniĝas¹⁶ ĝin¹⁷ en¹⁸ la korkon¹⁹.
3. La korktirilo²⁰ estas²¹ tute²² enigita²³ en la korkon¹⁹ Nun²⁴ mi forte²⁵ la korkon¹⁹.
4. La korko²⁶ estas eltirita²⁷, la botelo estas malfermita²⁸.
5. Mi¹ foriĝas²⁹ la korkon de³⁰ la korktirilo kaj metas³¹ ĝin¹⁷ en la buŝon³² de³⁰ la botélo. Nun²⁹ la botelo estas fermita³³ per³⁴ la korko. Mi prenas la glason³⁵ kaj¹⁵ metas³¹ ĝin¹⁷ al³⁶ la botelo. La botelo estas plena³⁷, la glaso³⁸ estas malplena³⁹.
6. Mi verŝas⁴⁰ bieron⁴¹ el⁴² la botélo en la glason⁴³. La glaso³⁷ pleniĝas⁴⁴, la botelo malpleniĝas⁴⁵.
7. Antaŭ⁴⁶ mi estas la plena⁴⁷ glaso da⁸ biero⁹. Mi trinkas⁴⁸ bieron⁴⁹ kun⁵⁰ plezuro⁵¹. La botelo estas tute²¹ malpleniĝita⁵². Mi eltrinki⁵³ la tutan⁵⁴ botelon da biero, restis⁵⁵ nur⁵⁶ unu⁵⁷ glaso pleniĝita⁵⁸. Mi ankaŭ⁵⁹ ĝin¹⁷ eltrinkos⁶⁰ kaj¹⁵ tiam⁶¹ mi plu⁶² ne⁶³ soifos⁶⁴.

Sõnade seletus.

1 mina; 2 janunen; 3 tahan; 4 midagi; 5 juua; 6 vaata, näe! 7 pudel; 8 eessõna mõdu; hulga, kogu tähendamiseks; 7, 8, 9 pudel õlut; 10 see; 11 on; 12 korgitud; 13 võtan; 14 korgitõmbajat; 15 ja; 16 sisendan; 17 teda (kui on jutt loomadest ja asjadest); 18 sees, sisse; 19 korki; 18, 19 korgisse; 20 korgitõmbaja; 21 terveni, päris; 22 sisendatud; 23 nüüd; 24 tugevalt; 25 tõmban; 26 kork; 27 väljatõmmatud; 28 avatud; 29 eemaldan; 30 juurest, käest, -lt; 31 panen; 32 suhu; 33 suletud; 34 klaasi 35 juurde; 36 täis; 37 klaas; 38 tühi; 39 valan; 40 õlut; 41 seest; 42 klaasisse; 43 täitub; 44 tüheneb; 45 ees; 46 ühes, -ga; 47 lõbu; 48 joon; 49 tühendatud; 50 jöin ära; 51 tervet; 52 jäi; 53 ainult; 54 üks; 55 täidetud; 56 ka; 57 joon ära (tulevik); 58 siis; 59 enam; 60 ei; 61 janunen (tulevik); 62 abil.

Amatöörid!

Juhtub sagedasti, et te oma raadioaparaati või mõnd üksikosa soovite ära müüa või vahetada. Teine amatöör aga just vajaks neid, ostaks heameelega tarvitatud osa või aparadi, kuna need tuleksid uuest palju odavamad. Ta ei tea aga, kellel neid müüa oleks.

Seepärast on raadioamatööridel — nii müüa kui osta soovijail — kõige otstarbekohasem kuulutada „Raadios“, mida loevad pea kõik Eesti amatöörid. Siin võib juba 100 m a r g a g a saada silmapaistva kuulutuse. Kuulutusi võetakse vastu igapäev 4—5 p. l. „Raadio“ talituses Tallinnas, Pikk 43.

Küsimus nr. 121. Tahame seltsimaja ruumidesse üles seada vastuvõtteaparaati demonstreerimiseks suuremale rahvahulgale. Mis tüüpi aparaat oleks selleks soovitatav, mitme lambiline, kas ärid garanteerivad aparadi korraliku töötamise?

P. P., K u n d a.

Vastus nr. 121. Soovitatav oleks hea, vähemalt viielambiline nõitrodüün. Suuremad ärid garanteerivad aparadi korraliku töötamise. Viielambilise nõitrodüüniga kuulete valjuhääldajas kõiki Euroopa suuremaid saatejaamu.

Küsimus nr. 122. Kas on Paides Tallinna ringhäälingut hästi kuulda ühelambilise aparadiga — ja kui on, missuguse lülitusega kõige otstarbekohasemalt?

J. U., P a i d e.

Vastus nr. 122. Tallinnat võib Paides hästi kuulda hariliku ühelambilise aparadiga (ilma reaktsioonita). Paremaid tagajärgi annaks reaktsiooniga aparaat.

Küsimus nr. 123. 1) Missuguseid poole võin kõige paremate tagajärgedega kasutada „Raadios“ nr. 11 s. a. toodud skeemi järele ehitatud vastuvõtjas? — 2) Kas täidab mitu vähema arvu keerdudega pooli ühendatult suurema arvuga pooli aset ja kuidas need siis ühendada?

Vastus nr. 123. 1) Detektorvastuvõtjas võib tarvitada igasuguseid poole. — 2) Et saada suurema keerdude arvuga pooli mõju, tuleb kaks vähemat (soovitatav ühesuurust) pooli asetada paralleelselt ja nende otsad järjestikku ühendada (ühe pooli lõpp teise pooli algusega); sarnaselt ehitatud pool vastab poolile, mille keerdude arv võrdne kahe paralleelselt asetatud pooli keerdude summaga.

Küsimus nr. 124. „Raadios“ nr. 11 kirjeldatud negadüün-reisivastuvõtja kirjelduses on tähendatud:

Takistused tulevad lülitada järjestikku; kõige parem on lülitada järjestikku kaks takistust — 40 ja 400 oomi. Palun teatada, milliseid takistusi on nende all mõeldud. — 2) Kui kange on Edisoni raudnikkel-akkumulaatori lahu. E. S., V i l j a n d i.

Vastus nr. 124. 1) Kirjeldatud aparadi juures tuleb 40-oomilise takistuse all mõista 40-oomilist küttereostaati ja 400-oomilise takistuse all harilikku potentsiomeetrit, mille üks mähise kontakt vabaks jäetakse (potentsiomeetril on kolm ühenduskontakti: mähise algul 1 ja lõpul 1, kuna kolmas kontakt on ühendatud liikuva osaga). — 2) Raudnikkel-akkumulaatori vedeliku kangus on 20° B (v. ka „Raadio“ nr. 7 kirjakast).

Küsimus nr. 125. 1) Kas kabinet-valjuhääldajasse tuleb paigutada 2000- või 4000-oomiline telefon ning kas on võimalik vastuvõtt detektoraparaadiga ilma kõvendajata? — Kas elektri valgustusvoolu võib taavitada anoodpatarei asemel ja kuidas seda teha? — 3) Kas kahejuheline välisantenn (25 m) on oma vastuvõttevõime poolest võrdne ühejuhelisele, mille pikkus 50 m, või on ta vastuvõttevõime poolest võrdne 25 m pikkusele ühejuhelisele antennile? P. E., K o p l i s.

Vastus nr. 125. 1) Ei ole erilist tähtsust, missugune on telefon. Detektoraparaadiga kuulmine pole võimalik. — 2) Elektri valgustusvoolu saab väga hästi kasutada anoodpatarei asemel, kui ehitada või osta vastav alaldaja. See paraat on õige kallis. Selle võiks aga ka ise ehitada. Vastav juhatus on toodud „Raadios“ nr. 2 ja 3 s. a. — 3) Kahejuheline 25 m välisantenn on halvem kui 1×50 m antenn. Tema vastuvõttevõime on pisut suurem kui ühekordsel 25 m pikkusel antennil.

Küsimus nr. 126. 1) „Raadios“ nr. 2 s. a. toodud kahelambilise madalsageduskõvendaja kohta on tähendatud, et see on kohane detektoraparaadile. Kas on võimalik ka selle juurdelisamine heale audionvastuvõtjale ja missugune peab olema transformator. — 2) Mida tuleks teha, et töötav elektrimootor ei segaks raadio kuulamist? V. L., V a l g a s.

Vastus nr. 126. 1) Kirjeldatud madalsageduskõvendajat võib kasutada ka audionle järelelülilimiseks. Sarnasel juhul on transformatori keerdude vahekord 1:3—1:5. — 2) Et elektrimootori segamist vähendada, tuleks mootori kollektor korda seada, nõnda et sädemeid ei tekiks. Peale selle tuleb mootori korpus maaga ühendada ja mõlema mootori juurde viiva voolujuhe vahele paigutada suur plakk-kondensaator 5—10 MF.

Küsimus nr. 127. 1) Kui suur on „Raadios“ nr. 4 avaldatud lampaparaadi (joonis 1) pöörkondensaator? — 2) Kui suur on selle aparadi kuulmispikkus? — 3) Kas see aparaat kuulub proovimisele? — 4) Kui suur on Ultra-Duotroni küttepinge, voolutarvitus ja anoodpinge? R. R., T a l l i n n a s.

Vastus nr. 127. „Raadios“ nr. 4 kirjeldatud vastuvõtja (detektor ja kahekordne madalsageduskõvendaja) pöörkondensaator on 500 cm. — 2) Kuuldavad on tugevamad Euroopa saatejaamad. — 3) Sarnane aparaat proovimisele ei kuulu. — 4) Ultra-Duotroni küttepinge on 1,6—1,8 volti, voolutarvitus 280—300mA, anoodpinge 20—150 volti.

hea 4-lambiline

refleks-nõitrodüün

v a s t u v õ t j a m ü ü a t e r v e k o m p l e k t i n i t õ õ v a l m i s. A p a r a a t o n k o r r a s j a h ä s t i h o i t u d. S i n d o d a v. T e a t e i d s a a b: U u l u p o s t i a g e n t u u r. R. M e i b a u m.

Malsvasari juhtumus

W. Ulrichi raadiotomaan

6. järg.

Detektiivil oli kindel arvamine, et kurjategija viib rongil. Kindlasti valeriituses. Mis teha? Võimata oli lasta kõiki reisijaid läbi otsida ja nende pakke läbi vaadata. Ta otsustas oodata, kuni mingi juhus appi tuleb. Tund aega enne rongi ärasõitu oli ta alles Berlinis, majas, kus ta kahekordse kuriteo korda saatnud. Toast, kus lebas rongist, leidis ta ühe reisijahi, mille üks leht kortsunud. Õnneks leidis seal ka sedel, mille järgi võis oletada kurjategija reisisihti. Selgelt oli kirjutatud Frankfurt-Pariis. Ilma et detektiiv oleks kindlasti teadnud, kas kurjategija tõesti Frankfurti põgenes, oli ta jaama rutanud, kus veel viimasel minutil rongile pääsis. Nüüd sõitis ta teadmatusse. — Kurjategija oli ta kindlasti juba ammu ära tunnud, sest tal polnud aega olnud end maskeerida. Ta ei tundnud end seepärast sugugi hästi. Võib olla, istus kelm praegu kõrvalkupees ja naeris ta üle. Sellest mõttest ärritatuna jooksis ta kui vangis lövi käikudes edas-tagasi. Kiskus akna lahti ja pistis pea välja jahedasse õõhku. Rataste valj müürin ja rõhuv pimedus, mis väljas seis s müürina, kajastusid ta peas, kuni ta lõpuks meelekohtadel valu tundis. Ometi, kui ta oma elugi selle eest peaks andma — kui ta peaks kas või kogu ilma läbi otsima — kunagi ei loobuks ta sest tagaajamisest. Ta peab ta vanglasse saatma!

Igas jaamas seisid ta vaguniesisel, kuid ükski mahaminejaist ei äratanud tähelepanu. Peale keskööd palus ta rongisaatjat edasi anda raadiogrammi Frankfurti politseile.

Hommiku eel, vähe enne Frankfurti jõudmist, käis detektiiv rongisaatjaga rongi läbi. Viimane teatas reisijaile, et nad Frankfurti jõudes rongilt ei tohi lahkuda. Kahjuks peab kõiki reisijaid kontroleerima, kuna rongil arvatakse viibivat kardetav kurjategija.

Reisijad sattusid ärevusse, kirusid valjusti ja kohtlesid üksteist hirmu ja umbusaldusega. Mõned hoidsid kramplikult käe rahakotil ja ootasid hirmunult verist kallaletungi. Ärev ja rusuv meeleolu valitses kõikjal. Lõpuks ometi jõudis rong pärale. Reisijate kahvatud, kuid ühtlasi uudishimulised näod vahetisid akendest välja ja nägid jaamaesisel hulga politseinikke. Kell oli 6 hommikul. Laternad heitsid tuhma valgust, tuul puhus kõledalt ja politseiohvitseri komandohüüded andsid sündmusele valju, peaaegu sõjalise ilme. Vagunite ukсед olid lukustatud. Ilma loata ei tohtinud keegi välja minna. Iga reisija pidi esimesest vagunist läbi minema; seal kontroleeris kõiki detektiiv politseiohvitseri juuresolekul ning alles siis, kui midagi kahtlast ei märgatud, lasti minna. See võttis palju aega ja ärevus kasvas järjest. Sellepärast jäid läbilastud jaamaesisele peatuma ja ootasid põnevusega mõrtsuka paljastamist. Igaüks tahtis oma silmaga kurjategijat näha, kellega ta kogu õo ühe katuse all mööda saatnud. Detektiiv hakkas juba tündinema asjatust vaevast, — seal tuli paks reisija ning tema järel hallijuukseiline daam. Detektiiv tundis värinat üle keha jooksvat, tal oli tundmus, kui seisaks mõrtsukas ta ees. Kauem kui muidu uuris ta pabereid. Kuid kõik oli korras. Seal korraga tuli tal meelde käekiri:

„Palun, kirjutage enda nimi!“

Paks mees naeratas pilkavalt ja küsis:

„Miks pean ma oma nime kirjutama?“

„Kirjutage oma nimi!“ käskis politseiohvitser valjult. Paks härra kehitas õlgu ja kirjutas.

Detektiiv võrdles seda blond daami käekirjaga ja ütles külmalt: „Võib minna!“

Pealkaudselt vaatles ta vana daami pabereid, vaatas talle aga järgi ja siis näis talle äkki, et ta seda kõikuvat iseloomulikku kõnnakut juba varem näinud. Nagu unes laskis ta teised inimesed mööda minna, tähelepanematult. Ohvitser tahtis vahele astuda, seal toibus detektiiv. — „Silmad — need silmad! — muidugi!“ Veri tungis talle pähe. — „See daam!“ — hüüdas ta ja hüppas vagunist välja, seejuures võrmirideid seljast kiskudes ja vagunisse visates. Tahtis läbi rahvahulga tormata, kuid see seisis vaenulikult ees.

„Võtke kinni! Võtke kinni!“ kuuldus siit ja sealt. Ta nägi vana daami saatjaga kaugenevat. Seal astusid mõned politseinikud talle ette, arvates, et tema see otsustav kurjategija ongi. Kui palju ta ka ei protesteerinud ja karjunud, teda ei lastud läbi, enne kui rongisaatja ning politseiohvitser juurde ruttasid ja eksituse selgitasid.

„Teie lollpead!“ karjus detektiiv vihasealt, „nüüd on hilja, nad jõudsid juba ära pageda!“ Ta rüses rahvast läbi. Lagedale platsile jõudes nägi ta üht autot täie kiirusega üle platsi kihutavat ja pimedale Kroonprinsi tänavale pöörvat.

Detektiiv hüppas järgmisse autosse. Lubas autojuhile suure tasu, kuid pagan teab, mis see oli, kas oli autojuht tukkunud ja nüüd unine, või on frankfurtlaste üldse pikaldasemad kui berliinlased, — kuid möödus tükk aega, enne kui mootor töötama hakkas. Vihasealt karjus detektiiv juhile näkku. Kuid teist autot polnud ka kusagilt saada. Lõpuks ometi auto liikus, kuid sõit oli lootusetu, sest igal tänavanurgal tuli peatuda ja ja järele küsida. Frankfurtis on kihutav auto sel kella ajal haruldane ja silmatorkav. Detektiiv jälgis põgenejaid kuni „Suure Hirve kraavini“. Kuid siin algas vanalinn kitsaste, kõverate tänavatega ja umbes tunnise ümbereksimise järel peatus ta „Rooma“ juures. Detektiiv ronis välja ja süüitas ärrituse ja viha pärast. Nii lähedal oli ta sihile olnud! Oli tarvis ainult käsi välja sirutada!

Pikkamisi saabus hommik. Tuul tormas läbi tänavate. Taevas oli pilvine ja sadaski. Detektiiv külmetas; ta mantel rippus ju kiirrongi ametjaoskonnas. Selles linnas asusid kurjategijad praegu kindlasti. Kuid kui moonutatud oli see itaallane — see blond lesk — vaevalt usutav! Detektiiv vandus, mida ta harilikult ei teinud. Mispärast õieti pidi see rumal hull talle järele hüüdma: pidage kinni! Niisugune rumal äpardus!

Õhtu eel võis Vana-Frankfurti tänavail näha soliidid hallis mantlis vanahärrat jalutamas, kes tihti seisatas, ühe ja teisega sõbralikult juttu vestis ning lõpuks ühte poolpimedasse kõrtsi astus. Ta valis koha akna juurde. Teiselpool tänavat oli tüme, kirjuks maalitud maja. Kogu kitsas tänav oli hämar heledamalgi päikesepaistisel päeval, kuid nüüd oli ta peaaegu pime. Taevas paistis ülevalt kitsa ribana. Detektiivil oli tundmus, nagu seisaks tänav otsal Goethe Faust ja ta taga ta seltsimees, punasest siidist mantli ning kapjadega.

„Kes elab seal vastas?“

„See maja oli varemalt hotelliks,“ vastas peremees vastutulelikult. „Nüüd on seal pansion igasugu rahvale. Ka mängitakse seal. Iga kuu kord teeb politsei läbiotsimise. Sellest hoolimata on seal alati suur liikumine, sisse- ja väljakäimine. Mees teeb head raha.“

Peremees vaatas detektiivile küsivalt otsa. Vastust saamata süütas ta tule ja istus võõra lauda.

„Kas täna ka uusi külalisi tuli?“

„Ei! Ainult üks endine elanik pööras Berliinist tagasi.“

„Täna hommikul?“

„Jah!“

„Kehakas härra hallide silmadega?“

„Jah!“ Peremees silmitses võõrast kõrvalt: „Olete vist politseist?“

„Ei!“ vastas detektiiv ükskõikselt. „Kas ma siis nii välja näen?“

Mõlemad naersid kõvasti ja südamlikult.

Detektiiv astus kõrtsist välja peaaegu pimedale tänavale. Vastas maja oli vaikne kui surnu. Kuski ei põlenud ainustki tuld ja kõik luugid olid hoolega suletud. Ühe värava võlvi all seisis suur mees. Muidu ainustki hinge tänaval. Detektiiv pööris ümber — astus paar sammu — need kõlasid majadelt vastu — kuulis ta enda taga krabinat? — Ta pööris ümber — samal minutil tabas teda tugev löök — ta vankus — vajus põlvili — käsi otsis brovningut — paukudes läks laeng lahti — seal tabas teda teine löök otsa ette — soe veri voolas üle silmade — ja hääletult kukkus ta maha.

9. peatükk.

Imeliku rõhuva tunde rinnus istus parun mängulaua ääres ja vaatas üksikult kui nõitutult punasejuukelise naise saledaid, valgeid ja siiski tugevaid käsi, mis rahulikult raha kokku rüüsisid. Teised mängijad olid kõik ärritatud, sest nad aina kaotasid. Arusaamatul! See naine näis neile müstilise muinasolevuseks — ja ometi olid siia kogunud nii mitmesuguseid elukülgi näinud inimesed. Inimesed, kes ei pörganud tagasi kuriteo eestki. Seda mängusaali Pariisi südames külastasid eranditult välismaalased. Ainult ametnikud ja korrapidajad olid prantslased. Võõraist oli enamjagu inglased, poolakad, itaallased ja venelased ning mõned sakslased, nende hulgas väga elegantsed, ilusad daamid oma kirge rahuldamas.

Mängijad istusid märkuste raamatutega käes, märkisid üksikuid resultaate, arvasid, kalkuleerisid, panid lõpuks rahad mängu ja — kaotasid. See oli kummaline, metsik mäng — saksa paruni pea käis ringi — mäng peaaegu ilma mingi korrata, milles ikka vaheldusid punane ja must. Ratas keerles, kuul veeris kõhisedes ratta õõnsustes, põlevate silmadega jälgisid kõik vä kest kuuli. Punapealine daam oli mustale pannud 10.000 franki. Ratas peatus — ta võitis ja pani kogu võidu 40.000 franki uuesti mängu. Hinge pidades kargas enamjagu mängijaist üles. Pinevus peegeldus kõigi nägudel — kuul veeris — ta võitis ja tühjendas panga. Külmavereliselt, ainult pisut värisevate kätega korjas punajuukseline raha kokku ja pani portfelli. Mängijad imetlesid teda ja soovisid õnne, temale, kes neile pisut pilkavalt otsa vaatas. Ta haaras rahakoti ja kinkis lugematul arvul raha juuresolijaile, rahaorjadele, naeris üleolevalt ja pilkavalt, näidates tugevaid hambaid, ja lahkus. — Asuti end karastama. Vein vahutas kõrgetes klaasides. Mängulauad korjati ära ja sisse hõljusid väikesed tantsjannad. Elurõõmsad viiulihelid tõid peagi euroopa lõbu- ja mänguriitlile lõbusa tuju tagasi. Pimestayas valguses keerlesid tantsus naised hõõguvate, kirglike kehadega. Unustati mured, elati ainult lõbudele.

Blond saksa parun istus kui unes nurgalaua juures ja vaatles segaselt teda üleemeelikut, kerget elu. Õrn puudutus õlast sundis teda üles vaatama. Ta ees seisis punajuukseline daam.

„Ma istun Teie juurde, parun.“

Parun kummardus. Kumbki jõi omaette, uurisid üksteist ja vaatasid tummalt üksteise ärritatud silmadesse. Peagi hakkas parunile vein pähe ja talle näis, et ta kunagi varem pole näinud nii ilusat naist kui see juhusteotsija. Ta ei tundnud teda, sest siin ei küsinud keegi nime. Nimi ei tähendanud siin midagi, tähtis oli ainult õnn! Kes võitis, seda austati ja kadestati. Kes kaotas, kellel enam raha polnud, see kadus — ja keegi ei küsinud kuhu. Kõik, kes siia õõsiti kokku tulid, kui töökad kodanikud magasid, olid nimeta ja koduta põgenikud, kes rahutult ühest kohast teise rändasid, paljud politsei jälgituna. Täna vaene, homme rikas — kogu saatuse olenen lõpmata veerevast kuulist.

„Teil on kuratlikult ilusad silmad!“

Parun haaras ta käed ja suudles neid. Ta naeratas, mustad silmad sätendasid ja siis kummardus ta paruni juurde — siin nurgas oli pime — parun nägi ta õhetavat nägu — ta ilusat suud üsna enda lähedal — ta tahtis teda suudelda, kuid daam surus käe ta huultele ja sosistas:

„Tulge homme minu poole, parun! Teil pole enam raha ja ma võin Teid aidata! Tulge minu juurde! Mul on vaja Teie nime — Teie jõudu!“ — Ta hingas sügavalt ja vaatas talle tungivalt otsa: „Tulete?“

„Jah!“

Daam ulatas talle käe. Parun tõusis tuikudes üles ja jälgis teda tuliste, imestanud pilkudega.

Kummalisena kollaselt paistis täiskuu üle Pariisi, just nagu mõni tontlik ilmutis. Näis, nagu konutaks ta seal maja katusel ja hirvitaks pilkavalt inimeste üle. Parun külmetas. Äkki, ta ei teadnud isegi, kuidas see juhtus, komistas ta — ja keegi sõbralik inimene aitas ta jälle üles. Väike, auväärne vanahärra. Aa — ta ju tundis seda härrat. See oli see sakslane, kellega nad ühes hotellis elasid.

„See on hea kohtamine,“ ümises parun, ikka veel ebakindlalt jalgadel seistes. Ta ei olnud hommikust saadik midagi söönud, peale selle veel uimastav vein, mäng, kaotus ja saladuslik daam.

„Läheme seltsis koju,“ ütles vanahärra armastusväärset, võttis parunil käe alt kinni ja talutas teda edasi, kogu aeg elavalt juteldes.

Järgmisel hommikul, kui vanahärra einetas, koputati uksele ja parun, kahvatuna, kuid muidu korraliku välimusega, astus sisse.

„Ma tahtsin Teid veel kord tänada, mu härra!“

Teine noogutas sõbralikult, tegi käega kutsuva liigutuse ja tähendas: „See oli minu kohus ja palun seda asja mitte suure kella külge riputada. Ma rõõmustan väga, kui ma oma kodumaalast aidata võin. Aga palun, istuge ometi, härra parun! Te suitsetate?“

Vanahärra oli võrratu oma vastutulelikkuses ja parun, rõõmustades, et ta sarnase kena kodumaalasega kokku juhtunud, võttis kutse heameelega vastu.

Näis, nagu oleksid nad olnud vanad sõbrad. Kui parun oli toast lahkunud, hõõrus vanahärra rahuldatult käsi, riivitas ukse, võttis paruka peast, kõrvaldas ettevaatlikult valge hõreda habeme, vaatas rahulolles peeglisse ja noogutas sõbralikult Berliini väikesele härra Schulzile.

„Tore abi see parun. Armunud olevus, kuid väärtuslik materjal. Ma võin teda kasulikult tarvitada.“

Detektiiv ümises omaette üht laulu, mida ta eile bulvaaril kuulnud. Varsti lahkus ta hotellist tagaukse kaudu, riietatud kui tööline, sinise pluusi ja koheva Pariisi mütsiga, ning järgnes parunile kui vari.

(Järgneb.)

Ühesaadmine mõõduka hinnaga

Detektoraparaadid
" -kristallihoidjad
" -kristallid
" poolid ja traadid
peatelefonid

ostate kasulikult

„Mercadost“

Müürivahe 16, telef. 3106
Laenu-Panga majas

Vastustus iga kauba eest

RAADIO

vastuvõtteparaate
üksikosi ja
valjuhääldajaid

soovitab elektrotehnikööri

K. SERSANT

Tartu Rüütli 11

Telefon 4-48

Täielikum raadiotarvete ladu

A.-s. Tormolen & Ko ainuesitus

TEAATER & MUUSIKA

TARTU

RÜÜTLI 8

Saadaval suures valikus igasugu raadiotarbeid. Valmistatakse tellimise peale raadioaparaate soodsate maksutingimustega

LADUS SUUREM VALIK VALJUHÄÄLDAJAID

Üllatusi «Raadio» lugejaile

Ajakiri «Raadio» ületulev number (nr. 14) ilmub suure ja huvitava Lihavõttealbumina Iga albumi ostja võib saada

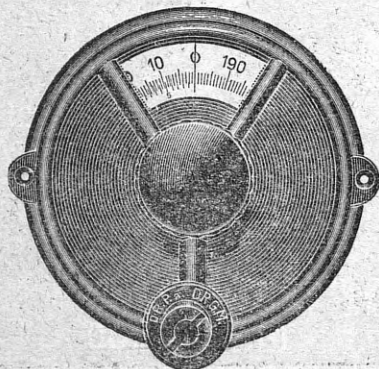
pühade kingiks Loewe kolmekordse lambiga vastuvõtja, detektor-aparaadi, valjuhääldaja jne. jne.

Lähemalt järjmisest numbris

FATAMIC

Peentellimisskaala

260 : 1

FATA MORGANA

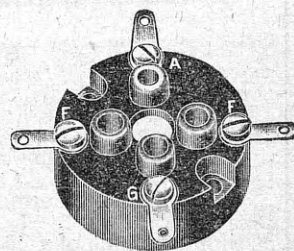
—:— vetruv lambipesa —:—

Patent Saksa- ja välismaal seaduslikult kaitstud

HEADUS

VÄLJASPOOL

VÕISTLUST

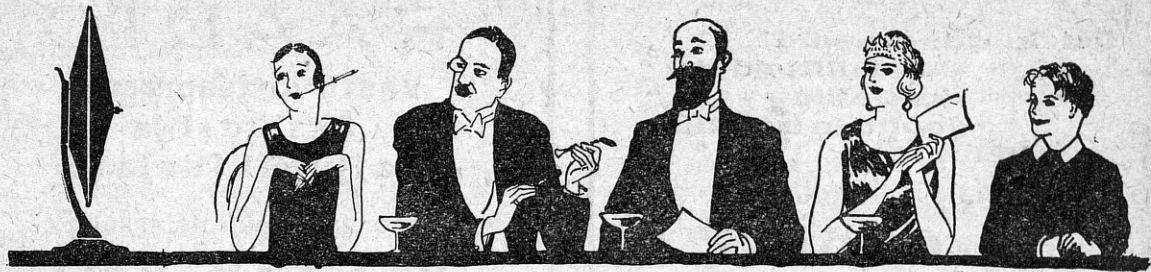

Nõudke erihinnakirja 41

August Fuellgrabe & Co Kassel

Fabrik für Optik, Feinmechanik u. Elektrotechnik

PE $\frac{3}{648}$ 27,12

Valjuhääldaja

BI-CONE

ja

Kõvendaja

PUSH-PULL

Nr. 5052

kõne ja muusika

on

loomustruud
edasiandjad

RIKKALIK LADU IGASUGUSEID RAADIOMATERJALE

Antennitraat, isolaatorid, poolitraat, kärg- ja ledionpoolid, defektorid, peatelefonid, lülitjad, skaalad, kondensaatorid, transformaatorid, Western, Tungram j. l. lambid, trolüit- ja eboniitplaadid, kütte- ja anoodakkumulaatorid ning elemendid jne. jne.

NÕUDKE MAKSA HINNAKIRJU!

TEHNIKABÜROO „**Standard Electric**“ ins. A. E. REINKE

RAADIO JA NÕRGAVOOLU-ELEKTRI SPETSIAALÄRI

TALLINN

V A L L I 4

TELEFON 27-90

Raadiotarbeid

suures valikus saadaval

radio spetsiaaläris

E. NYSTEN

Tallinn Hobuse 10. Tel. 17-01

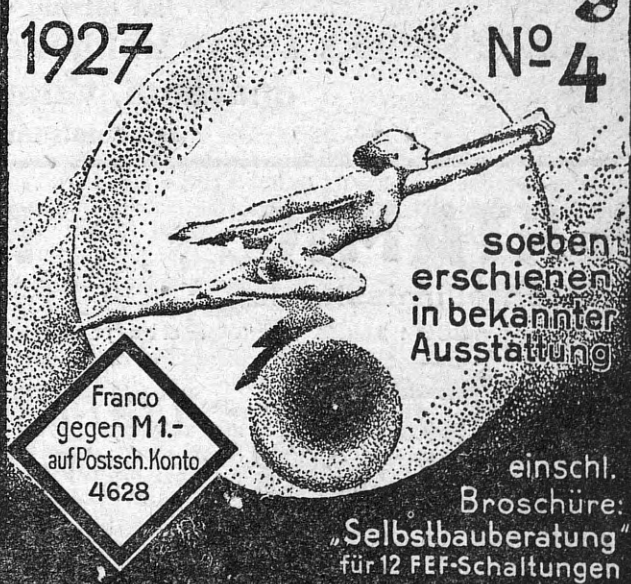

Sealsamas akkumulaatorite laadimisjaam ja maksuta nõuandmine radioaparatuuride ehitamiseks igapäev kella 6-7 õ.

Der neue EHRENFELD Radio Katalog

1927

N° 4

Franco
gegen M1.-
auf Postsch. Konto
4628

soeben
erschienen
in bekannter
Ausstattung

einschl.
Broschüre:
„Selbstbauberatung“
für 12 FEF-Schaltungen

F. Ehrenfeld
Frankfurt a. M. - Zeil 100